

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

НУБІП України

Навчально-науковий інститут лісового і садово-паркового господарства

УДК: 712.254 (477.411)

ПОГОДЖЕНО

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

НУБІП України

НУБІП України

Директор ННІ лісового і садово-паркового господарства

Завідувач кафедри ландшафтно-архітектури та фітодизайну

Лакида П.І.

Колесніченко О.В.

« » 2022 р.

« » 2022 р.

НУБІП України

НУБІП України

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

НУБІП України

на тему: **Особливості реконструкції скверів Святошинського району м. Києва**

Спеціальність – *206 «Садово-паркове господарство»*

Освітня програма – *Садово-паркове господарство*

Орієнтація освітньої програми – *освітньо-професійна*

НУБІП України

Гарант освітньої програми

доц. к.б. н., Сидоренко І.О.

Керівник магістерської роботи

доц. к.с-г. н., Піхало О.В.

НУБІП України

Виконав

Багацький О.В.

НУБІП України

Київ – 2022

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
НИІ ЛІСОВОГО І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри ландшафтної архітектури та
фітодизайну

д.б.н., проф. Колесніченко О.В.

« » 2021 р.

ЗАВДАННЯ

до виконання магістерської роботи студенту

Багацькому Олександр Володимировичу

Спеціальність 206 – Садово-паркове господарство

Магістерська програма – Ландшафтне будівництво

Програма підготовки – освітньо-професійна

Тема магістерської роботи: **“Особливості реконструкції скверів**

Святошинського району м. Києва”

Затверджена наказом ректора від «23.10.2021 р.» № 1796 «С»

Термін подання завершеної роботи на кафедру 05 листопада 2022 р.

Вихідні дані до магістерської роботи:

- джерела інформації (літературні, інтернет, наукові праці)
- генеральні плани об'єктів
- ситуаційний план.

Перелік питань, які потрібно розробити:

- встановити перелік скверів і дослідити їх територію – планувальну та об'ємно-просторову структуру, типи посадок, видовий склад насаджень,
- на основі проведених досліджень та вивчених нормативних документів, виявити невідповідності в організації територій скверів їх функціональному призначенню;

- запропонувати основні напрямки реконструкції скверів Святошинського району м. Києва;

- розробити план заходів щодо організації територій скверів.

Перелік графічних документів:

- проектні пропозиції.

Дата видачі завдання «29» грудня 2021 р.

Керівник магістерської роботи, доц. _____

Піхало О.В.

Завдання прийняв до виконання _____

Багацький О.В.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ІСТОРИЧНИХ ТА СУЧАСНИХ ДАНИХ ПРО ТЕРИТОРІЮ ДОСЛІДЖЕНЬ	6
1.1. Загальна інформація та історична довідка	6
1.2. Природні умови на території досліджень	9
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФОРМУВАННЯ СКВЕРІВ	13
2.1. Сквери як складова системи озеленення міста	13
2.2. Сучасні підходи до організації території скверів	15
РОЗДІЛ 3. ОЦІНКА СТАНУ ТЕРИТОРІЇ СКВЕРІВ СВЯТОШИНСЬКОГО РАЙОНУ М. КИЄВА	17
3.1. Загальна характеристика скверів	17
3.2. Стан планувальної структури та елементів благоустрою скверів м. Києва	18
3.3. Дендрофлора скверів Святошинського району м. Києва	64
РОЗДІЛ 4. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РЕКОНСТРУКЦІЇ СКВЕРІВ СВЯТОШИНСЬКОГО РАЙОНУ М. КИЄВА	67
4.1. Пропозиції щодо реконструкції об'єктів благоустрою	67
4.2. Проектні пропозиції щодо покращення стану насаджень	68
РОЗДІЛ 5. ПЛАН ЗАХОДІВ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІЇ СКВЕРІВ СВЯТОШИНСЬКОГО РАЙОНУ М. КИЄВА	70
5.1. Заходи планувального характеру	70
5.2. Інженерно-технічні заходи	72
5.3. Агротехнічні заходи	76
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	89
ДОДАТКИ	97

ВСТУП

НУБІП України

Оптимальне життєве середовище для людини в складних екологічних умовах мегаполісів забезпечується створенням цілісної та безперервної системи озеленення. Через значні темпи розбудови мегаполісів, що призводять до зменшення площ зелених насаджень постає завдання приділяти увагу існуючим скверам, а також територіям, на яких їх можна створити.

Сквери займають невелику площу, але при цьому відіграють важливу роль у формуванні архітектурно-планувальної структури району і міста в цілому. Як малий озеленений простір сквер повинен відповідати не тільки рекреаційним, але і естетичним вимогам, оскільки ним вирішуються задачі взаємозв'язку зовнішнього середовища та інтер'єрів будівель, підвищення художньо-естетичного рівня, комфортного перебування людини в екологічно безпечному оточенні.

У загальній структурно-функціональній організації міських екосистем, які формують особливе урбанізоване середовище, значна частина території припадає на комплексну зелену зону, яка виконує важливі середовищеві і природоохоронні функції та забезпечує сприятливі умови життєдіяльності людини. Серед зелених насаджень урбанізованих екосистем вагомим місце займають сквери – своєрідні "оазиси" міських територій, які штучно створені людиною для формування оптимальної ландшафтно-планувальної структури міста [29, 30, 32]. Сквери, як незначні за площею території (від 0,2 до 2,5 га), є штучно створеними об'єктами озеленення в межах міської забудови з основним призначенням – транзитний рух і короткочасний відпочинок [27, 28].

На відміну від паркових насаджень, сквери урбанізованих екосистем, є мало дослідженими, хоча і є не менш важливими природними буферними зонами міста, які створюють особливий мікроклімат і забезпечують сприятливе середовище проживання людини.

Питання класифікації скверів міських екосистем, для подальшого

формування продуктивних й естетично привабливих фітоценозів, заслуговують особливої уваги та є актуальними з огляду на необхідність створення та формування незначних за площею естетично привабливих й екологічно ефективних міських зелених насаджень [35].

Метою досліджень є проведення аналізу стану скверів Святошинського району м. Києва з метою їх оптимізації у складних умовах мегаполісу.

Об'єкт дослідження – території скверів Святошинського району.

Предмет досліджень – особливості облаштування та реконструкції території скверів.

Завдання, які необхідно виконати:

- встановити перелік скверів і дослідити їх територію – планувальну та об'ємно-просторову структуру, типи посадок, видовий склад насаджень.

- на основі проведених досліджень та вивчених нормативних документів, виявити невідповідності в організації територій скверів їх функціональному призначенню;

- запропонувати основні напрямки реконструкції існуючих скверів Святошинського району м. Києва;

- розробити план заходів щодо організації територій нових скверів.

У процесі наукового пошуку застосовано теоретичні методи дослідження, методи аналізу, синтезу, порівняння, маршрутно-рекогносцирувальні, математичні, порівняльні методи та узагальнення отриманої інформації на основі фахової літератури й теоретичних публікацій. Загальні відомості про об'єкти досліджень узяті із літературних джерел. Практичне значення даної роботи полягає в можливості використання результатів дослідження проектними організаціями для покращення умов життєдіяльності населення.

Результати досліджень магістерської роботи були оприлюднені на 76-й Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Науковий пошук молоді для сталого розвитку лісового комплексу та садово-паркового господарства» [1].

РОЗДІЛ 1

АНАЛІЗ ІСТОРИЧНИХ ТА СУЧАСНИХ ДАНИХ ПРО ТЕРИТОРІЮ
ДОСЛІДЖЕНЬ

1.1. Загальна інформація та історична довідка

Святошинський район – це західна околиця міста Києва, протяжністю понад 12 км. На півночі район межує з масивами Авіамістечко, Академмістечко та, на сході – із залізницею Київ – Жовель, на заході – з Святошинського озерами і на півдні – забудова вздовж вулиць Котельникова і Відпочинку. Прилягає до місцевостям Берковець, Біличі, Веселий Майдан, Галагани, Катеринівка, Нивки, Казенний ліс, селу Петропавлівська Борщагівка Києво-Святошинського району Київської області та Борщагівській промзоні (рис. 1.1).

Межі району: кордон з Пущою-Волицею (Оболонський район); від міської межі по Гостомельському шосе до перетину з вул. Міський; межа з Подільським районом: по вул. Міський до перетину з вул. Стеценко, по вул. Стеценко до перетину з вул. Академіка Туполева; межа з Шевченківським районом: по вул. Академіка Туполева до перетину з проспектом Перемоги; межа з Солом'янським районом: по проспекту Перемоги до перетину із західною смугою залізниці, уздовж залізничної колії на південний захід, на ділянці Рубежівська-Борщагівка-Київ-Волинський.

Станції метро: «Нивки», «Святошин», «Житомирська», «Академмістечко». Святошин розташовується між залізницею Київ-Коростень, Борщагівка, Катеринівка і Біличі. Площа району: 110 км².

Населення району складало по роках: 2001 – 315410 чол., 2008 – 327970 чол., 2016 – 340 673 чол., 2018 – 335 893 чоловік. Густота населення: 3373 осіб/км². За площею Святошинський район посідає друге місце в м. Києві, після Голосіївського району, і займає однакову площу із Оболонським районом. Інші райони м. Києва значно поступаються розмірам цих трьох районів [46].

Рис. 1.1. Карта і герб Святошинського району м. Києва

Перші згадки про місцевість сучасного району пов'язані з річкою Борщагівкою, назва якої походить від давньоукраїнського слова «борщагівка» (тобто «кисла»), яким називали місцеву рослину. Назва рослини дала ім'я річці, яка в свою чергу утворила відомі назви селищ Борщагівок.

Назва Святошин має витoki ще з часів Київської Русі XII століття і пов'язується з ім'ям Чернігівського князя Святослава Давидовича, бо ці землі були його вотчиною і дісталися йому у спадок. На схилі літ він перейшов у чернецтво з ім'ям Миколай, але в народі його називали Святоша. Звідси, очевидно, і назва Святошинські землі, місця Святоші. Так про це пишеться й у Літописі Руському.

У документах про урочище Біличі вперше згадано в 1161 році. Про хутір Берковець поблизу Києва згадується із середини XVII століття як власність домініканського монастиря.

До революції це були дачні місця багатих промисловців і купців Києва. В 1918 році під час правління гетьмана П. П. Скоропадського відбувся перший адміністративно-територіальний поділ Києва на 17 районів, серед яких був і Святошинський, селище Святошин включене в межі міста у 1919 році.

На початку січня 1924 року територія Києва була поділена на 6 укрупнених адміністративно-територіальних районів, в тому числі зі Святошинським підрайоном, що входив до складу Рахівсько-Святошинського.

12 квітня 1973 року, згідно з Указом Президії Верховної Ради УРСР у Києві утворено новий адміністративно-територіальний район

Ленінградський, у межі якого увійшла частково територія Жовтневого, Радянського та Шевченківського районів. З 27 квітня 2001 року район отримав сучасну назву. [13].

Район розташований у західній частині міста Києва, межує з Оболонським, Подільським, Шевченківським і Солом'янським районами міста та Бучанським районом Київської області.

До складу району входять території: Берковець, Нивки 4, Біличі, село Біличі, Новообличчя, Катеринівка, Академмістечко, Авіамістечко, Святошин, Жовтневе, Микільська Борщагівка, Південна Борщагівка, Михайлівська Борщагівка, Перемога, Галагани.

Межі району: Гостомельське шосе, Міська вулиця, вулиця Стеценка, вулиця Академіка Туполева, проспект Перемоги, на ділянці залізниці від проспекту Перемоги до станції Київ-Волинський смуга залізниці напрямку Київ – Фастів; міська смуга.

На території району розташовано селище міського типу Коцюбинське, територія якого належить до Бучанського району Київської області; межа смт Коцюбинське по чинній міській смузі м. Києва між забудованою територією селища і лісом Святошинського ЛНП [13].

1.2. Природні умови на території досліджень

Клімат – помірно-континентальний, м'який, з достатнім зволоженням. Середня температура січня -6°C , липня $+19,5^{\circ}\text{C}$. Тривалість вегетаційного періоду 198-204 дні. Сума активних температур поступово збільшується з Півночі на Південь від 2500 до 2700° [19].

Ґрунти переважно дерново-підзолисті та сірі лісові, зустрічаються чорноземи типові малогумусові [18].

Дерново-підзолисті ґрунти – E-I-диференційовані кислі ґрунти з профілем типу Нл+Н+Е+Н+Р. Зональні для південної частини тайгово-лісової зони. У світі вони займають близько 350 млн. га, а в Україні – 2,5 млн. га.

Поширені на півночі України, на Поліссі. Також інколи зустрічаються на борових терасах і прируслових валах рік лісостепу і в Карпатах. Великі масиви даних ґрунтів є в Канаді (центральної і східній частині), США (північному сході), середній та східній Європі, Японії, Далекому Сході Євразії. Природна рослинність різноманітна, хвойні й широколисті дерева, чагарники.

Ці ґрунти сформувались в умовах помірного теплого клімату на супісках, близько до підземних вод. Дерново-підзолисті ґрунти сформувались під мішаними лісами.

Для цього типу ґрунтів характерний невеликий вміст гумусу та білий горизонт вимивання.

Родючість – 22–44 бали (за 100-бальною шкалою). Такі ґрунти потребують осушення та внесення добрив. Середні температури січня – $-4-8^{\circ}\text{C}$. Коефіцієнт зволоження – 1,9–2,5. Природна рослинність – різнотрав'я.

У цих ґрунтах невеликий вміст гумусу (до 1,5%), чітко виражений так званий підзолистий горизонт, з якого поживні речовини вимиваються вглиб [20].

Сірі лісові ґрунти – тип ґрунтів, що формуються головним чином під лісами (переважно листяними) з трав'янистим покривом в умовах континентального, помірно-вологого клімату. Утворюються на лісоподібних

покривних суглинках, карбонатних моренах і інших материнських породах, зазвичай багатих кальцієм, в умовах промивного водного режиму.

Всі деревисті ґрунти тією чи іншою мірою опідзолені, однак процес опідзолення в них протікає слабше, ніж у підзолистих ґрунтах унаслідок малої водопроникності материнських порід, насиченості їх кальцієм тощо. Для них особливо характерне переміщення гуматів калію з верхніх горизонтів у нижні та відкладання там на поверхні структурних відмінностей у вигляді гумусових плівок («лаки», «дзеркала»). У профілі сірих лісових ґрунтів виділяють такі горизонти: Но – лісова підстилка Н – гумусовий потужністю 12-30 см, сірого забарвлення; НЕ – гумусово-елювіальний, з білястою присипкою SiO₂; І – ілювіальний з горіхуватою або горіхувато-призматичною структурою (на структурних окремостях наявні гумусові плівки), сіро-бурого забарвлення; С – материнська порода.

Сірі лісові ґрунти здебільшого кислі у верхній частині профілю (зокрема в горизонтах Н, НЕ і верхній частині І), лужні чи нейтральні – у нижній частині горизонту І. Утворилися на суглинкових породах за умов достатнього зволоження. Вміст гумусу в них незначний (6-8%), їхня природна родючість відносно невисока, однак достатня для вирощування багатьох сільськогосподарських культур [21].

Гідрологічні умови. Борщагівка (помилково – Нивка) – річка в Україні, що протікає територією міста Києва та приміського Києво-Святошинського району Київської області. Права притока Ірпеня (басейн Дніпра). Довжина близько 20 км. Особливістю річки є наявність великої кількості ставків (близько 20) на всій її протяжності. В нижній течії річки влаштоване рибне господарств. [18].

Рослинність. Площа лісів 4,7 тис. га (дуб, сосна, граб, береза, осика).

Об'єкти природно-заповідного фонду: заказники загально – державного значення Жорнівський (орнітологічний) та Жуків хутір (лісовий), місцевого значення заказники урочище Кирикове (ландшафтний), Гора Козинська, урочище Безодня, пам'ятки природи Ясенів звичайний (усі – ботанічний),

Білгородський горб (геологічний), заповідне урочище Корчуватник, пам'ятка садово-паркового мистецтва Жорнівський парк [18].

Збереження біо- та ландшафтного різноманіття – це багатоаспектний процес, який передбачає законодавче, науково-методичне, соціально-економічне забезпечення програм і заходів у цій сфері. Один з перспективних напрямів втілення стратегії збереження біо- та ландшафтного різноманіття пов'язаний із розбудовою екологічної мережі.

Формування екологічної мережі передбачає зміни у структурі земельного фонду області шляхом віднесення частини земель господарського використання до категорій, що підлягають особливій охороні з відтворенням притаманного їм різноманіття природних ландшафтів. При формуванні екологічної мережі збільшення її площі може бути здійснено за рахунок наступних заходів:

1. Створення об'єктів природно-заповідного фонду високих категорій заповідання, як основних ядер елементів екомережі (природних заповідників, національних природних парків, регіональних ландшафтних парків).

2. Збереження природних ландшафтів на ділянках, що мають історико-культурну цінність.

3. Запровадження особливого режиму використання водоохоронних та прибережних захисних смуг.

4. Створення захисних насаджень та полезахисних лісових смуг, залуження земель.

5. Збереження природних ландшафтів на землях промисловості, транспорту, зв'язку, оборони.

6. Екологічно доцільне збільшення площі лісів.

Реальне збереження та відновлення ключових екосистем та середовищ існування видів рослин і тварин забезпечується лише у тому випадку, коли вони потрапляють у систему заповідних об'єктів [26].

Більша частина території району – зелена зона лісових масивів Пуща-Водіці і Святошинського лісу площею 140,9 га.

Генеральним планом на території району передбачається благоустрій

зони відпочинку біля Святошинських озер, створення скверів вздовж проспекту Перемоги, створення буферного парку в лісі по вул. Жмеринській, будівництво парку відпочинку по вул. Відпочинку, організація парку між вул. Наумова та Святошинським лісопарковим господарством, розширення парку «Совки».

В межах району розташовані 10 парків, 63 сквери, 3 бульвари. Загальна площа зелених насаджень загального користування Святошинського району складає 307 га.

Перелік територій та об'єктів природно-заповідного фонду України загальнодержавного та місцевого значення у межах Святошинського району:

• Території та об'єкти загальнодержавного значення

1. Національний природний парк «Голосіївський» (в межах Святошинського ЛПГ).

2. Ботанічна пам'ятка природи «Романівське болото».

3. Святошинський лісопарк.

• Території та об'єкти місцевого значення.

4. Загально-зоологічний заказник «річка Любка».

- Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення:

5. Парк «Юність»

На перспективу передбачається включити до переліку територій та об'єктів природно-заповідного фонду парк вздовж проєкт. Перемоги в районі вул. Живописної загальною площею 34 га.

На території лісового масиву, що не входить до складу НПП «Голосіївський», в районі Великої Кільцевої дороги та вулиці Федора Кричевського пропонується створити буферний парк «Святошин» загальною площею 34 га [40].

Аналіз природних умов м. Києва показав, що вони сприятливі для росту і розвитку різноманітних деревних і кущових, а також багатьох квіткових видів рослин. Широкий асортимент рослин – це можливість створювати чисельні композиції і поєднання, а завдяки цьому і неповторний архітектурно-ландшафтний образ міста.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФОРМУВАННЯ СКВЕРІВ

2.1. Сквери як складова системи озеленення міста

Сквери – це зелені насадження на площі чи вулиці, які відіграють архітектурно-декоративну роль і використовуються для короткотривалого відпочинку. Залежно від функціонального призначення сквери поділяють на найбільш типові групи: тихого відпочинку і прогулянок, меморіальні, історико-архітектурні, музичні, розважальні, виставкові (квітів, скульптури і т.д.), декоративні (без відпочинку), інформаційні (з алеями і без алей), розмежовувальні, ігрові (дитячі, молодіжні).

За розташуванням в міській забудові сквери поділяються на дві групи: сквери на площах, які можуть займати всю їх територію або частину. Вони вирішуються компактно або розчленовано, сквери на вулицях, які можна розташовувати між проїжджими частинами або будинками, перед окремими будівлями.

Сквери на площі – це архітектурно-декоративні композиції, які відповідають естетичним вимогам і виконують численні утилітарні функції. Служать місцем короткотривалого відпочинку, маршрутичним пересуванням транзитних пішоходів, часто на них встановлюють пам'ятники, кіоски, рекламні тумби тощо. Сквер, розташований на площі, може займати всю або частину її території, може бути цільним або розподіленим на декілька ділянок.

Монументальні сквери, як правило, невеликі за площею зелені насадження, які створюють у пам'ятних місцях, біля пам'ятника. Такими є, наприклад у Львові, регулярний партерний сквер перед Пагорбом Слави, де захоронені учасники Першої і Другої світових війн. Відомий у світі мініатюрний львівський сквер, над яким здіймається пам'ятник Адаму Міцкевичу. Строго регулярного вигляду надає йому периметральна посадка

стриженого глоду.

Декоративні сквери – невеликі за площею насадження, які створюють переважно з архітектурно-декоративною метою: організувати територію біля фонтану, пам'ятного знаку, рекламного щита чи стоянки автомобілів.

Сквер перед громадською будівлею. Передусім це сквери, які створюють перед адміністративними будинками, де розміщені обласна, міська, районна чи сільська адміністрації. Сюди належать також сквери перед бібліотеками, театрами, музеями, торговими центрами, а також відкриті для загального доступу сади обмеженого користування: навчальних закладів, лікарень чи санаторіїв.

Сквер на вулиці. Цей сквер прилягає одним або двома боками до вулиці, утворюючи своєрідну "кишеню". Озеленюють його з урахуванням формування вулиці і архітектури житлових і громадських будівель. Цей тип насаджень, як і попередній, за функціональним призначенням можна поділити на рекреаційні, транспортно-рекреаційні, декоративні, а за типом планування – на пейзажні, регулярні і змішані. Сквери цього типу займають в містах значну територію.

Якщо планування скверу узгоджується з архітектурою житлових і громадських будівель, то в озелененні використовують переважно регулярний стиль. По-іншому вирішується композиція скверу на вулиці, якщо він значною мірою ізольований від забудови, що його оточує. Тоді в більшості випадків використовують вільне планування з характерним для пейзажного стилю трасуванням доріжок, групуванням дерев і кущів, квітковим оформленням [17].

Обов'язковий перелік елементів благоустрою скверів має включати: тверді види покриття доріжок і майданчиків, елементи сполучення поверхонь, озеленення, лави, урни і контейнери для збирання побутових відходів, ДБН Б.2.2-5:201116 освітлювальне обладнання, обладнання архітектурно-декоративного освітлювання, обладнання для паркування велосипедів.

Баланс території скверу визначають згідно з показниками, наведеними у таблиці 2.1.

НУВІП УКРАЇНИ

Баланс території скверів

Таблиця 2.1

Розміщення скверу	Територія, %	
	Насадження	Алеї, доріжки, малі архітектурні форми
- на вулицях та майданах	60-75	40-25
- у житлових районах, перед окремими будинками	70-80	30-20

На території парків і скверів житлового району треба розміщувати комплексні ігрові та спортивно-ігрові майданчики загального користування [27].

2.2. Сучасні підходи до організації території скверів

Існують наступні основні тенденції благоустрою та озеленення міських центрів:

- композиційний зв'язок архітектурних обсягів з озеленими просторами садів, скверів; максимальне розкриття інтер'єрів за допомогою скла і перегородок, що трансформуються на озелененні простори скверів, бульварів, набережних;

- композиційні прийоми, що забезпечують рівень гігієнічного та психологічного комфорту на ділянках, що знаходяться в гущі міського руху (багаторівнева композиція скверів з використанням підірваних стінок, переходів, еходів);

- створення на центральних вулицях і площах ділянок з деревною рослинністю по периферії та об'ємним обладнанням;

- декорування рослинністю технічних споруд, невеликих вільних ділянок, що примикають до транспортних естакад, відступів забудови, крутих схилів, вузьких смуг уздовж огорож, стін (вертикальне озеленення), щільні

лаштунки з дерев та чагарників, влаштування газонів на плоских покриттях на рівні землі);

– розкриття на вулиці озеленених територій в розривах між будинками традиційними курдонером або за допомогою широких проходів під будинками на рівні першого поверху;

– ефективне використання в умовах щільної забудови всіх конструкцій ділянок – підвищена увага до вертикального озеленення, рядових і одиночних посадок дерев на вулицях, озелененню укосів, транспортних розв'язок, «мобільному» озелененню;

– часткове збереження і використання для озеленення вільного простору ландшафтів під основною площею будівлі, терас, зовнішніх сходів, тентових навісів;

– включення насаджень, водних пристроїв, природного каменю та інших природних матеріалів в композицію громадських будівель.

Рослинність скверу повинна бути підпорядкована загальному композиційному задуму, гармонічно вписуватись у середовище архітектурного ансамблю та відрізнятись високим ступенем декоративності. При проектуванні слід враховувати, що центром композиції скверів зазвичай є майданчик з фонтаном, скульптурною композицією, квітником, розарієм та альпінарієм [16].

РОЗДІЛ 3

ОЦІНКА СТАНУ ТЕРИТОРІЇ СКВЕРІВ СВЯТОШИНСЬКОГО РАЙОНУ
М. КИСВА

3.1. Загальна характеристика скверів

Проаналізувавши всі сквери, які знаходяться на балансі КО «Київзеленбуду», можна зробити висновки, що сквери Святошинського району мають невеликі площі (від 0,11 до 7,86 га) та розташовані по всій території району.

При обстеженні всіх територій скверів, було визначено, що за функціональним призначенням вони поділяються на: для транзитного руху пішоходів і їх короткочасного відпочинку, а також для відпочинку жителів прилеглих мікрорайонів, використовуються для більш тривалого відпочинку і служать місцем прогулянок та ігор дітей, також є наявність меморіальних скверів.

Майже всі сквери створені за останні 20 років, коливаються в межах 2006-2020 рр. При проектуванні всіх скверів велику увагу звертали на те, щоб зберегти як можна більше рослин, які вже існували на території, а також дивились на протоптані стежки і прокладали там доріжки.

На територіях переважають такі деревні породи як: сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), дуб черешчатий (*Quercus robur* L.), липа європейська (*Tilia europaea* L.), граб звичайний (*Carpinus betulus* L.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.) та береза повисла (*Bétula pendula* Roth.) Також висаджують нові, молоді рослини для декоративного ефекту скверів.

На територіях скверів є добре освітлення в нічний період, також майже в усіх сучасних скверах прокладена тротуарна плитка та встановленні МАФ. Трапляються сквери з протоптаними доріжками та прокладеними великими, бетонними плитами замість ФЕМ покриття. Також декілька скверів потребують

капітального ремонту

За дослідженнями 63 скверів Святошинського району можна зробити висновки, що загальна площа їх становить 60,05 га, тобто 0,6% загальної площі району. Найбільшим за площею являється сквер на розі вул. Я. Колоса і бульв.

Р. Роллана, а найменшим є сквер на просп. Леся Курбаса біля буд №1-А.

Найбільша кількість скверів за місцем створення – уздовж вулиць та на площах. За зовнішнім виглядом у місті переважають сквери малої площі (до 0,5 га), прямокутної форми, та з переважною кількістю листяних деревних рослин.

3.2. Стан планувальної структури та елементів благоустрою скверів

м. Кисва

1. Сквер на вул. Гната Юри та просп. Леся Курбаса

Рис. 3.1. План-схема скверу [23]

За даними КС «Київзеленбуду», ця територія займає площу 0,67 га, але при обстеженні об'єкта, було виявлено, що вона значно більша. На території виділено 0,6 га під газон, 100 м² під дорожньо-стежкову мережу та є в наявності

23 дерева, в тому числі берези повислої (*Betula pendula* L.), середній вік яких

складає близько 20 років. При обстеженні території встановлено, що всі рослини в задовільному стані, газон в доброму стані, дорожньо-стежкове покриття потребує часткового ремонту.

Рис. 3.2. Алеї скверу на вул. Гната Юри та просп. Леся Курбаса [4]

2. Сквер на вул. Чадаєва

Спираючись на вихідні дані КО «Кнівзеленбуду» цієї території віддали під сквер за відповідним наказом (7). При обстеженні території скверу не було виявлено, але встановлено, що він планується. Під нього виділили 0.43 га площі. Також встановлено, що переважаними рослинами є липа дрібнолиста (*Tilia cordata* L.), середній вік якої становить 20 років.

3. Сквер на розі просп. Леся Курбаса та вул. Г. Космосу

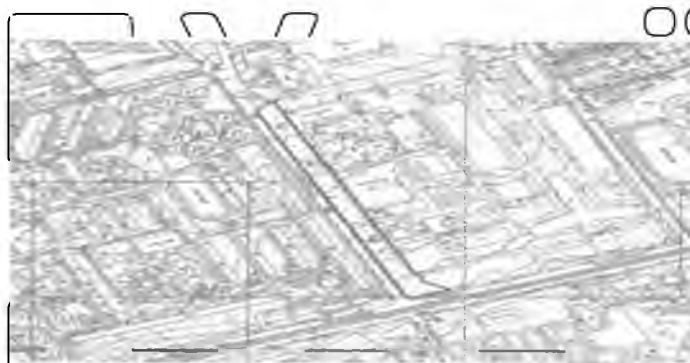

Рис. 3.3. План-схема скверу на розі просп. Леся Курбаса та вул. Г. Космосу [25]

Загальна площа скверу становить 1,32 га. Рік заснування: 2017.
 Функціональне призначення: короткочасний відпочинок, граніт.
 Переважаючими видами рослин є: каштан кінський (*Aesculus hippocastanum* L.),

клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), середній вік яких складає 30 років. При обстеженні території, було виявлено, що всі рослини в задовільному стані, але газон потребує часткового досіву.

4. Сквер на розі вул. Я. Колоса і бульв. Р. Роллана

Рис. 3.4. План-схема скверу на розі вул. Я. Колоса і бульв. Р. Роллана [25]

Загальна площа скверу становить 7,86 га. Рік заснування: 2017. Функціональне призначення – короткочасний відпочинок. На території зростає 208 дерев та 209 кущів, дорожньо-стежкова мережа займає 700м², а також 150 м/п живоплоту. Переважаючими видами рослин є: тополя чорна (*Populus nigra* L.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), середній вік складає 30 років.

При обстеженні території, було виявлено, що всі рослини в задовільному стані, але деякі потребують санітарної обрізки. Газон потребує часткового досіву.

5. Сквер на вул. Тулузи, 6-Д

Рис. 3.5. План-схема скверу на вул. Тулузи, 6-Д [25]

Загальна площа скверу становить 0,41 га. Рік заснування: 2017. Функціональне призначення: короточасний відпочинок. Переважаючими видами рослин є: клен гостролистий (*Acer platanoides* L.). При обстеженні території, було виявлено, що всі рослини в задовільному стані.

6. Сквер на вул. Корольова

Загальна площа території 1,17 га. Переважаючі рослини: клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), середній вік якого, складає 15 років. При обстеженні території скверу не виявлено, проте на балансі «Зеленбуду» ця територія стоїть. Дорожки складають 40 м² загальної території.

7. Сквер на вул. В. Кучера (від дитячої поліклініки до вул. С. Сосніних)

Рис. 3.6. План-схема скверу на вул. В. Кучера [23]

Загальна площа скверу складає 0,64 га. Заснований в 2017 році та має функціональне призначення для короточасного відпочинку. Найбільш видовими рослинами є: калина звичайна (*Viburnum opulus* L.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), алича звичайна (*Prunus divaricata* L.). Проаналізувавши сквер, можна зробити висновок, що він в незадовільному стані, а саме: на території висаджено лише незначна кількість поодиноких дерев та кущів, які не мають декоративних та естетичних якостей. Дорожнє покриття відсутнє, замість нього протоптані стежки. Відсутність газонного покриття та квітників. Потребує капітальної реконструкції та більш

естетичного планування.

Рис. 3.7. Фотодобстеження території скверу (фото автора, 2022)

8. Сквер на вул. Академіка Корольова (біля ДП «Смарагд»)

Рис. 3.8. План-схема скверу на вул. Академіка Корольова [25]

Загальна площа скверу складає 1,68 га. Заснований в 2016 році та має функціональне призначення: для утримання та благоустрою зелених насаджень, експлуатації та обслуговування території. Найбільш видовими рослинами є: клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), береза повисла (*Betula pendula* L.), граб звичайний (*Carpinus betulus* L.), каштан кіньський (*Aesculus hippocastanum* L.). На території знаходиться достатньо багато насаджень, але деякі з них вимагають санітарної обрізки. Проаналізувавши, було виявлено, що майже всі

насадження це рядові посадки. Також у сквері лише одна доріжка, решта це протоптані стежки, які можна було би замінити. Газон потребує реконструкції.

Рис. 3.9. Фотообстеження території скверу вул. Академіка Корольова (фото автора, 2022)

9. Сквер на розі вул. Г. Барського та вул. Смирненка

Рис. 3.10. План-схема скверу на розі вул. Г. Барського та вул. Смирненка [23, 25]

Загальна площа скверу складає 0,86 га. Заснований в 2016 році та має функціональне призначення для утримання та благоустрою зелених насаджень, експлуатації та обслуговування території. Найбільш видовими рослинами є клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), береза повисла (*Betula pendula* L.), граб звичайний (*Carpinus betulus* L.), каштан кінський (*Aesculus hippocastanum* L.).

На території достатньо багато насаджень у задовільному стані, також є квітники та дитячий майданчик. Частину доріжок потрібно відновити.

Рис. 3.11. Фотообстеження території скверу на розі вул. Г. Барського та вул. Смиренка (фото автора, 2022)

10. Сквер на вул. Смиренка, 22-24

Рис. 3.12. План-схема скверу на вул. Смиренка, 22-24 [25]

Загальна площа території 2,4 га, в тому числі під газон виділено – 2,3 га, дерев – 10 шт., кущів – 54 шт., квітників – 126 м², дорожня система – 670 м². Переважаючими видами рослин є липа сердцелиста (*Tilia cordata* L.) та каштан кінський (*Aesculus hippocastanum* L.). Середній вік рослин, становить 15 років.

11. Сквер на перетині Кільцевої дороги та вул. Зодчих (вздовж озера Біра)

Загальна площа території 3,7 га, в тому числі під газон виділено – 3,57 га
дерев – 47 шт., кущів – 87 шт., квітників – 50 м², дорожня система – 1200 м².

Рис. 3.13. План-схема скверу [25]

Переважаючими видами рослин є клен гостролистий (*Acer platanoides* L.) та верба козяча (*Salix caprea* L.). Середній вік рослин, становить 30 років.

12. Сквер на бульв. Кольцова до розв'язки вул. Симиренка

Проаналізувавши територію, було виявлено, що загальна площа 0,16 га.

Сквер заснований в 2017 році, та має функціональне призначення короткочасного відпочинку та транзиту. Переважаючими рослинами є: акація біла (*Robinia pseudacacia* L.) та клен гостролистий (*Acer platanoides* L.)

13. Сквер на просп. Леся Курбаса біля буд. 1-А

Рис. 3.14. План-схема скверу [23, 25]

Площа скверу становить 0,12 га. Рік заснування – 2017. Функціональне

призначення – короткочасний відпочинок. Найбільшвидовий склад рослин: дуб звичайний (*Quercus robur* L.), береза повисла (*Betula pendula* L.), айлант високій (*Ailanthus altissima* L.), ясен звичайний (*Fraxinus excelsior* L.), туя західна (*Thuja occidentalis* L.), бузина чорна (*Sambucus nigra* L.). Загалом всі рослини в задовільному стані, але деякі потребують санітарної обрізки, хвойні потребують листки сухого тїлля. В деяких місцях слід досягти газонну суміш.

Рис. 3.15. Фотообстеження території скверу (фото автора, 2022)

Рис. 3.16. Фотообстеження території скверу (фото автора, 2022)

14. Сквер вздовж вул. Корольова (примикає до буд. 10, на вул. Корольова до трамвайних ліній)

Рис. 3.17. План-схема скверу [23–25]

Площа становить 0,21 га. Рік заснування 2017. Функціональне

призначення – короткочасний відпочинок. Видовий склад: береза повисла (*Betula pendula* L.), самшит звичайний (*Buxus sempervirens* L.), горобина звичайна (*Sorbus aucuparia* L.), барбарис Тунберга (*Berberis thunbergia* L.), карагана деревовидна (*Caragana arborescens* L.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), липа дрібнолиста (*Tilia cordata* L.).

Рис. 3.18. Фотообстеження території скверу (фото автора, 2022)

15. Сквер між будинками вул. Симиронка 5-А та 7-А

Рис. 3.19. План-схема скверу [23, 25]

Загальна площа скверу складає 0,95 га. Заснований в 2017 році та має функціональне призначення для короткочасного відпочинку. Найбільш

видовими рослинами є: в'яз дрібнолистий (*Ulmus parvifolia* L.), айлант високий (*Ailanthus altissima* L.), граб звичайний (*Carpinus betulus* L.), бук пісовий (*Fagus sylvatica* L.), верба козяча (*Salix caprea* L.). Проаналізувавши сквер, було встановлено, що він потребує ремонту, а саме: реконструкції газонного покриття, встановлення лав та смітників, світло бажано відновити в деяких місцях, доріжки змінити з плит на ФЕМ покриття. Деякі рослини потребують санітарної обрізки.

Рис. 3.20. Фотообстеження території скверу (фото автора, 2022)

16. Сквер на вул. Симиренка 13/1

Рис. 3.21. План-схема скверу [25]

Рік створення: 2016. Площа: 0,25 га. Функціональне призначення: транзитний рух та короточасний відпочинок людей. Доріжки: асфальтне покриття. Видовий склад найпоширеніших рослин: клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), багряник канадський (*Cercis canadensis* L.), каштани кінський (*Aesculus hippocastanum* L.), липа серцелиста (*Tilia cordata* L.). Дерева в задовільному стані, низ побідений від комах, асфальт з в поганому стані, треба покласти новий. Поряд зі сквером є дитячий майданчик.

Рис. 3.22. Фотообстеження території скверу (фото автора, 2022)

17. Сквер на вул. Булгакова, 12

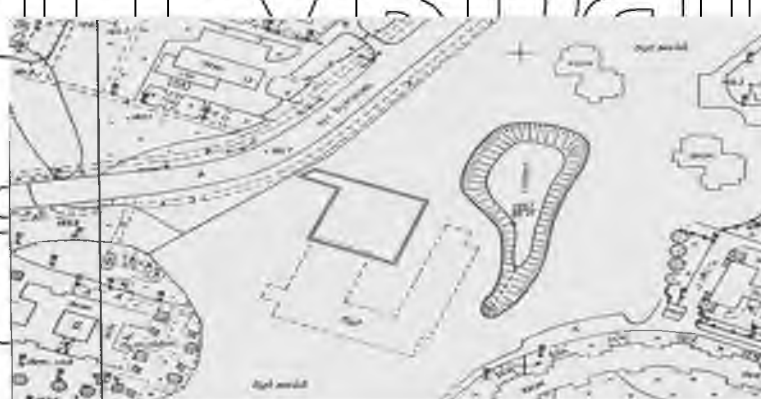

Рис. 3.23. План-схема скверу [25]

Рік створення: 2016. Площа: 0,19 га. Функціональне призначення: транзит та короточасний відпочинок людей. Доріжки: асфальтне покриття та бруківка.

Найбільш видовий склад рослин: шовковиця біла (*Morus alba* L.), хоста (*Hosta* L.), багряник канадський (*Cercis canadensis* L.), тополя біла (*Populus alba* L.), каштан кінський (*Aesculus hippocastanum* L.), ялівець звичайний (*Juniperus communis* 'Arnold' L.). Дерева в задовільному стані проте деякі потребують санітарної обрізки. Бруківка потребує часткового оновлення, проте в цілому в задовільному стані.

Рис. 3.24. Фотообстеження території скверу (фото автора, 2022)

18. Сквер на вул. Булгакова, 9

Рис. 3.25. План-схема скверу [23]

Рік створення 2020. Площа 0,37 га. Функціональне призначення: транзит та короточасний відпочинок людей. Дорожки: асфальтне покриття та бруківка. Найпоширеніші види рослин: клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), барбарис Тунберга (*Berberis thunbergia* L.), тополя чорна (*Populus nigra* L.), горобина

звичайна (*Sorbus aucuparia* L.), акація біла (*Robinia pseudoacacia* L.), ялина сиза (*Picea glauca* L.), кизильник блискучий (*Cotoneaster lucidus* L.). Рослини в задовільному стані. Дорожня система в задовільному стані, проте асфальт, з екологічних міркувань, потрібно замінити на ФЕМ. Є наявність МАФ: ліхтарі, лави, смітники. Газон в задовільному стані.

Рис. 3.26. Фотообстеження території скверу (фото автора, 2022)

19. Сквер на вул. Верховинна, 8-10

Рис. 3.27. План-схема скверу [23]

Загальна площа скверу складає 0,46 га. Функціональне призначення: транзитний сквер. Найпоширенішими видами є : липа дрібнолиста (*Tilia cordata* L.), клен остролистий (*Acer platanoides* L.). Дорожки: асфальтне покриття, стежки. Деякі рослини потребують сантарної обрізки. Газон потребує часткового ремонту. Також було б доцільно прокласти на місці витоптаних стежинок, ФЕМ покриття.

Рис. 3.28. Видовий склад насаджень [24]

20. Сквер на розі просп. Перемоги та вул. Крамського

Рис. 3.29. План-схема скверу [23]

Функціональне призначення: транзитний сквер. Площа 0,34 га. Найбільш поширені рослини: акація біла (*Robinia pseudoacacia* L.), дуб звичайний (*Quercus robur* L.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), береза повисла (*Betula pendula* L.). Доріжки: асфальтне покриття, стежки.

Рис. 3.30. Фотообстеження території екверу (фото автора, 2022)

21. Сквер біля адміністративної будівлі просп. Перемоги, 97

Рис. 3.31. План-схема екверу [23]

Функціональне призначення: сквер для короткочасного відпочинку
 Площа: 1,91 га. Найпоширеніші рослини: липа серцелиста (*Tilia cordata* L.),
 тополя біла (*Populus alba* L.), сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), клен
 гостролистий (*Acer platanoides* L.). Доріжки: асфальтне покриття, стежки

Рис. 3.32. Видовий склад насаджень (фото автора, 2022)

НУБІП України

22. Сквер на проспекті Перемоги, 117-119

Проаналізувавши територію, було виявлено, що на даному місці сквер відсутній. За запитом до КО «Київзеленбуду», було надано інформацію, що дану ділянку було виділено під сквер, загальна площа становить 1,24 га, в тому числі 1,21 га під газон, виявлено 39 шт. дерев, та 80 шт. кущів. Переважаючими рослинами є: клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), тополя чорна (*Populus nigra* L.), акація біла (*Robinia pseudoacacia* L.) та дуб черешчатий (*Quercus robur* L.), середній вік насаджень становить приблизно 40 років.

Рис. 3.33. Фотообстеження території скверу (фото автора, 2022)

НУБІП України

23. Сквер на просп. Перемоги, 121-123

Загальна площа скверу становить 0,46 га. Рік заснування: 2015 р.
Функціональне призначення: короткочасний відпочинок. Найпоширеніші види рослин: дуб звичайний (*Quercus robur* L.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), туя західна (*Thuja occidentalis* L.), акація біла (*Robinia pseudoacacia* L.). Частково газон потребує догляду суміші. Рослини в задовільному стані. Але при аналізі території, було виявлені МАФ в незадовільному стані.

НУБІП України

Рис. 3.34. Видовий склад насаджень [24]

24. Сквер на просп. Перемоги та вул. Чорнобильській

Площа: 1,15 га. Рік заснування: 2010. Функціональне призначення: короткочасний відпочинок. Найпоширеніші види рослин: клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), береза повпела (*Betula pendula* L.), платан кленолистий (*Platanus × acerifolia* L.), липа дрібнолиста (*Tilia cordata* L.), сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), каштан кінський (*Aesculus hippocastanum* L.), абрикос звичайний (*Prunus armeniaca* L.), акація біла (*Robinia pseudoacacia* L.). Дерева в задовільному стані, деякі місця потребують ремонту газону.

Рис. 3.35. Фотообстеження території скверу (фото автора, 2022)

25. Сквер на Великій Кільцевій дорозі

Рис. 3.36. План-схема скверу [25]

Загальна площа скверу 0,18 га, заснований у 2015 році. Функціональне призначення – короткочасний відпочинок. Найбільше видів: клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), тополя чорна (*Populus nigra* L.). Рослини в задовільному стані, газон потребує ремонту, зломаний бювет, а також пошкоджені деякі лави.

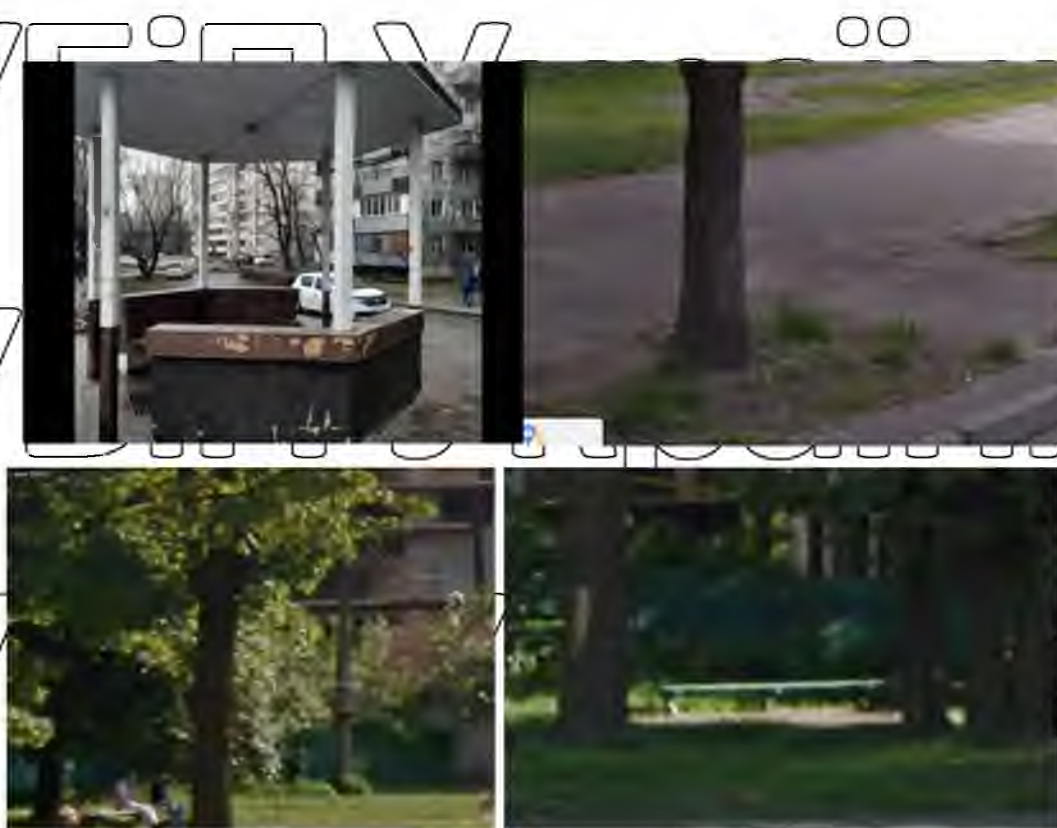

Рис. 3.37. Видовий склад насаджень [24]

26. Сквер на розі вул. Львівська та вул. Івана Крамського

Рис. 3.38. План-схема скверу [25]

Площа: 0,2 га. Рік заснування: 2014. Функціональне призначення – короткочасний відпочинок, заняття спортом. Найпоширеніші види: клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), каштан кінецький (*Aesculus hippocastanum* L.), дуб звичайний (*Quercus robur* L.). Дерева в задовільному стані, проте відсутня наявність кущів та квітників. Також немає спецпокриття на спортмайданчиках.

Рис. 3.39. Обстеження території скверу [24]

В даному сквері було б доречно запроєктувати живу опорожку. Також МАФ потребують ремонту.

27. Сквер на просп. Перемоги, 117

Рис. 3.40. План-схема скверу [25]

Загальна площа скверу становить 0,31 га. Рік заснування: 2012.

Функціональне призначення для короткочасного відпочинку. Найбільш поширені рослини: клен звичайний (*Acer platanoides* L.), сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), дуб черешчатий (*Quercus robur* L.), липа дрібнолиста (*Tilia cordata* L.). Дерева в задовільному стані, але потребують санітарної обрізки.

Квітники відсутні. МАФ потребують ремонту.

Рис. 3.41. Фогообстеження території скверу [24]

28. Сквер по вул. Верховинна, 80

Загальна площа 0,5 га. Транспортне функціональне призначення. Найпоширеніші види рослин : акація біла (*Robinia pseudoacacia* L.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.) Загальний стан скверу задовільний, проте рослини потребують санітарної обрізки, а також потрібно досягти газон в деякий місцях. Квітники відсутні.

29. Сквер імені Василя Стуса

Рис. 3.42. План-схема скверу [23, 24]

Сквер займає площу 10 600 м²; облаштована доріжка – 913 м²; зелені насадження – 10 125 м², дерева – 104 м², кущі – 42,5 м²; квітники – 179 м². Загальний стан скверу задовільний. Найпоширеніші рослини: сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), дуб черешчатий (*Quercus robur* L.), слива розсічена (*Prunus*

cerasifera 'Pissardii' L.), самшит вічнозелений (*Buxus sempervirens L.*). Газон місцями потребує досієву. Квітники створені з однорічних рослин, які кожен рік замінюються. Дорожньо-стежкова мережа в задовільному стані, також є достатня наявність МАФ: лав, ліхтарів, смітників. В центрі скверу встановлений пам'ятник.

Рис. 3.43. Видовий склад насаджень та планувальна структура [1]

30. Сквер між вул. Семашка та просп. Паллядіна
Сквер заснований у 2019 році. Загальна територія становить 2,84 га, в тому числі під газон – 2,71 га, дерев – 437 шт, кущів – 464 шт, дорожньо-стежкове покриття – 800 м², живоплоти – 44 м/п. Переважаючими рослинами є: клен гостролистий (*Acer platanoides L.*), сосна звичайна (*Pinus sylvestris L.*) та дуб черешчатий (*Quercus robur L.*), середній вік насаджень становить приблизно 45 років, деякі з них потребують рубки, знаходяться в аварійному стані. Функціональне призначення для короткочасного відпочинку.

31. Сквер на вул. Котельнікова, 26-32
Рік заснування 2019. Загальна площа скверу становить 0,33 га. На території розташовані поодинокі клумби, на яких висаджено тюльпани (*Tulipa L.*), нарциси (*Narcissus L.*), мускари (*Muscari L.*) та конвалії (*Convallaria majalis L.*). Також висаджена велика кількість дуба черешчатий (*Quercus robur L.*), сосни звичайної (*Pinus sylvestris L.*), клена гостролистого (*Acer platanoides L.*) та клена пальмолистого (*Acer palmatum L.*).

Рис. 3.43. План схема скверу [23, 25]

Не вистачає МАФ, а саме смітників. Дорожньо-стежкова мережа в задовільному стані. Потрібно в деяких місцях провести ремонт газону

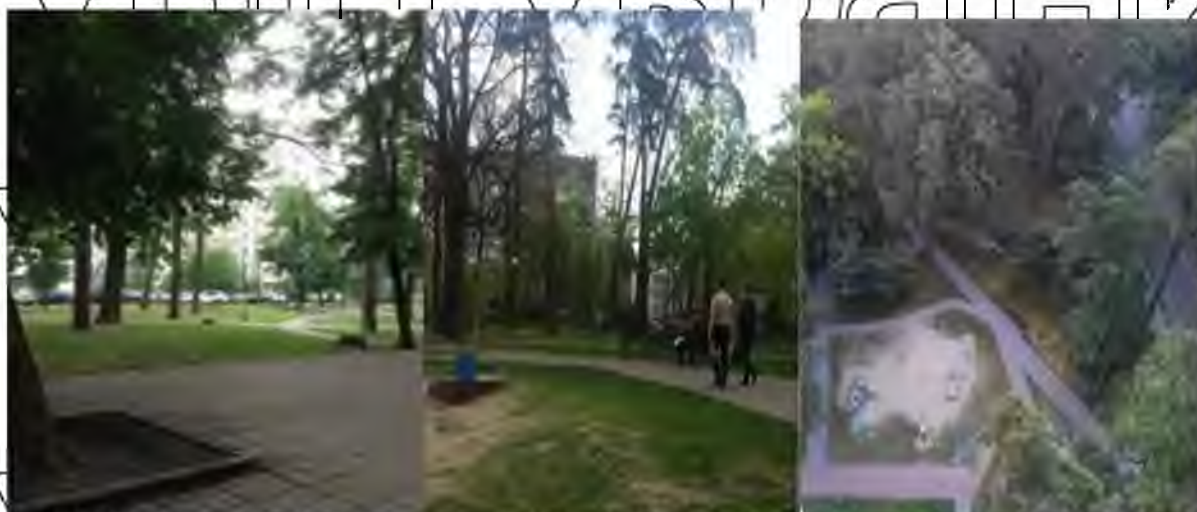

Рис. 3.44. Видовий склад насаджень [24]

32. Сквер на просп. Перемоги, 131

Сквер заснований у 2017 році. Загальна площа становить 0,77 га. Функціональне призначення: короткочасний відпочинок. Видовий склад рослин: каштан кінецький (*Aesculus hippocastanum* L.), липа дрібнолиста (*Tilia cordata* L.), липа серцелиста (*Tilia cordata* L.). Дорожньо-стежкова мережа частково пошкоджена, тому потребує ремонту.

Рис. 3.45. Чіан схема скверу [23, 25]

Газон в деяких місцях потрібно досяяти. Деякі дерева в аварійному стані і потребують вирубки, інші санітарної обрізки. Клумби відсутні.

Рис. 3.46. Видовий склад насаджень (фотс автора, 2021) [24]

33. Сквер на вул. Крамського, 10

Рис. 3.47. План схема скверу [23]

Загальна площа скверу становить 1,028 га, заснований в 2001 році.
 Функціональне призначення: короткочасний відпочинок. Найпоширеніші
 рослини: сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), липа серцелиста (*Tilia cordata* L.),
 каштан кінський (*Aesculus hippocastanum* L.), клен гостролистий (*Acer
 platanoides* L.), акація біла (*Robinia pseudoacacia* L.), береза повисла (*Betula
 pendula* L.). Газон в задовільному стані. Є наявність кількох квітників.

Рис. 3.48. Видовий склад насаджень скверу [24]

34. Сквер на вул. Чорнобильська, 12

Рис. 3.49. План схема скверу [25]

Загальна площа становить 0,65 га. Рік заснування: 2015. Функціональне
 призначення для короткочасного відпочинку. У 2017 році тут було встановлено
 пам'ятний знак святошинцям, котрі загинули під час АТО на сході України. І

відкриття оновленого скверу було присвячене їм – героям, які не вмирають. Під час відкриття оновленого скверу було вшановано пам'ять воїнів-героїв АТО, а також висаджено три робінії псевдоакації (*Rubinia pseudocacia* L.) кулястої форми. У рамках капремонту було влаштовано із ФЕМ покриттям широку алею, що веде до меморіального каменю. За ним встановлено новий флагшток.

Камінь/обрамлюють тут: чотири туї західна (*Thuja occidentalis* 'Smaragd') за каменем, а вздовж алеї – десять екземплярів туї західної (*Thuja occidentalis* 'Danica') кулястої форми і близько 170 кущів хризантем (*Chrysanthemum* L.).

На початку алеї групами висаджено 35 кущів спіреї японської (*Spiraea japonica* 'Gold').

Загалом у сквері було влаштовано доріжки з ФЕМ покриттям загальною площею 3480 м², встановлено нові лави й урни для сміття. Близько половини площі скверу займають посівні газони [8].

Рис. 3.50. Видовий склад насаджень, пам'ятний знак [8]

При обстеженні території було виявлено, що переважають такими рослинами є клен гостролистий (*Acer platanoides* L.) та липа дрібнолиста (*Tilia cordata* L.), загалом деревних порід 13 шт., кущів – 150 шт., квітників – 50 м², дорожнього покриття – 585 м², живоплоти займають – 30 м/п.

35. Сквер на вул. Чорнобильській, 4/56

Заснований у 2016 році. Загальна площа становить 0,46 га. Функціснальне призначення: сквер культури та відпочинку.

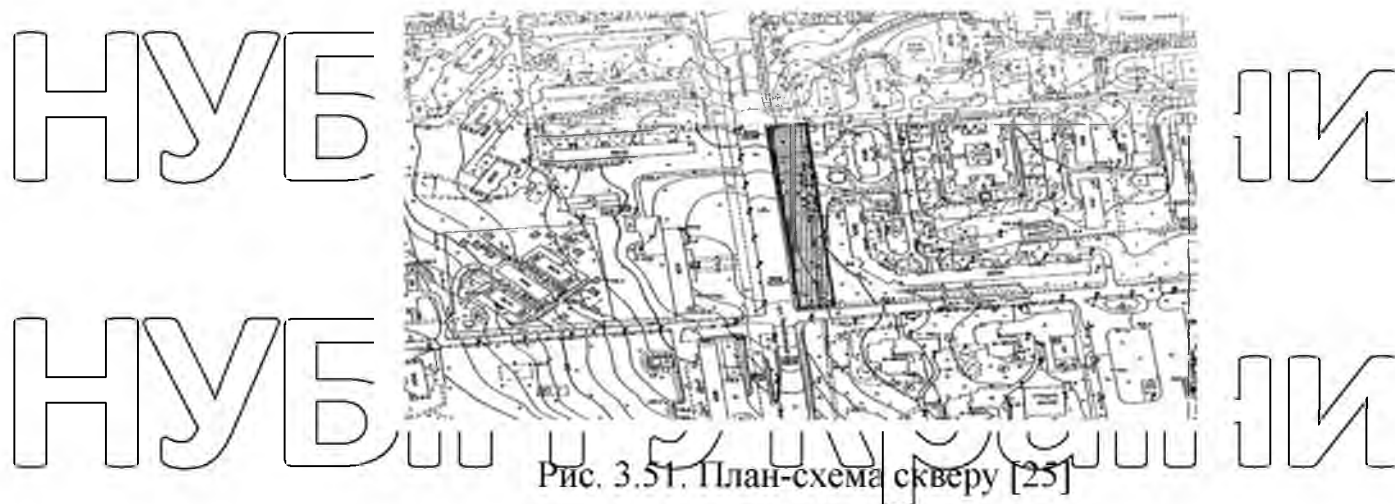

Рис. 3.51. План-схема скверу [25]

Переважними видами є: акація біла (*Robinia pseudoacacia* L.), дуб звичайний (*Quercus robur* L.), липа сердцелиста (*Tilia cordata* L.).

36. Сквер на вул. Живописна, 12

Проаналізувавши територію, було виявлено, що на даний момент сквер відсутній, але проводиться будівництво нового житлового комплексу. Заданими КО «Київзеленбуд», поруч виділено та поставлено на баланс, територію 0,17 га, в тому числі виділеного під газон 0,1 га.

37. Сквер між вул. Краснова та вул. Семашка

Рис. 3.52. План схема скверу [25]

Заснований у 2017 році. Загальна площа становить 0,8 га. Функціональне призначення: сквер культури та відпочинку. Переважними видами є: акація біла (*Robinia pseudoacacia* L.), береза повисла (*Betula pendula* L.), та верба

козяча (*Salix caprea* L.), середній вік рослин сягає близько 30 років. Загалом територія в задовільному стані, але дорожньо-стежкова мережа потребує капітального ремонту.

38. Сквер біля пам'ятника воїнам на вул. Єфремова

Загальна площа території становить 0,06 га, під газон виділено – 0,054 га, дерева – 4 шт., прокладені плити – 6 м², які доречно було б замінити на ФЕМ покриття. Переважаючими видами рослин є каштан кінський (*Aesculus hippocastanum* L.), горіх волоський (*Juglans regia* L.) та береза повисла (*Betula pendula* L.), середній вік яких складає 6-7 років. В центрі встановлений пам'ятник воїнам-афганцям Святошинського району.

39. Сквер на розі вул. Єфремова (Уборевича) та Чорнобильської (пам'ятник Афганцям)

Рис. 3-53. План-схема скверу [25]

Загальна площа скверу 0,2 га, в тому числі під газон 0,19 га, дерев – 51 шт., дорожнє покриття становить 40 м². Заснований: 2017 році.

Функціональне призначення: сквер для відпочинку. Видовий склад рослин: липа серцелиста (*Tilia cordata* L.) та горобина звичайна (*Sorbus aucuparia* L.), середній вік яких становить 6 років.

40. Сквер біля школи №304 на вул. Прилужна

Сквер заснований у 2018 році. Загальна площа території 0,81 га, в тому числі під газон – 0,73 га, дерев налічується – 70 шт., кущів – 241 шт., дорожньо-стежкове покриття становить 30 м², живоплоти – 500 м/л. Найпоширенішими рослинами є: липа серцелиста (*Tilia cordata* L.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.) та береза повисла (*Betula pendula* L.), середній вік насаджень становить близько 15 років. Функціональне призначення: транзитний сквер.

41. Сквер на вул. Депутатській, 13-17

Загальна площа становить 0,5 га. Сквер заснований у 2017 році. Функціональне призначення: транзитний сквер. Найпоширенішими видами є: клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), середній вік якого сягає 45 років. Під газон виділено – 0,46 м², дорожньо-стежкове покриття – 126 м², прокладений асфальт, який в незадовільному стані. Загалом сквер потребує ремонту.

42. Сквер між просп. Палладіна та буд. №87, 87-А та бульв. Вернадського

Загальна площа становить 0,5 га, в тому числі під газон припадає – 0,31 га. Газон в незадовільному стані і потребує капітального ремонту. Сквер заснований у 2017 році. Функціональне призначення: транзитний сквер.

43. Сквер на вул. Чорнобильській 24/26

Рис. 3.54. План-схема скверу [25]

Площа: 1,01 га. Рік заснування: 2016. Функціональне призначення: короткочасний відпочинок. Створено дизайнерський квітник на площі 180 м², де в поєднанні з інертними матеріалами висаджено дерева туї західної (*Thuja occidentalis* L.), ялівець козацький (*Juniperus sabina* L.), самшит вічнозелений (*Buxus sempervirens* L.), очиток (*Sedum* L.), декоративну капусту (*Brassica oleracea* L.), кореопсис (*Coreopsis* L.), ромашку (*Matricaria* L.) та айстру альпійську (*Aster* L.). Береза повисла (*Betula pendula* L.), верба козяча (*Salix caprea* L.), дуб звичайні (*Quercus robur* L.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.) є переважаючими видами на ділянці.

Рис. 3.55. Обстеження території, видовий склад насаджень [12]

Сквер потребує мінімального ремонту, а саме: досягти газон в деяких місцях, провести санітарну обрізку рослин

44. Сквер на вул. Підлісна, 2

Рік заснування: 2018. Загальна площа скверу становить 0,8 га, на території якого встановлено: дитячий майданчик в 260 м², що складається з 6 елементів; вимощені доріжки з ФЕМ 1258 м², розміщено 15 лавок і 15 урн; влаштована велопарковка.

Рис. 3.56. План-схема скверу [25]

Озеленення скверу складається з: газону площею в 5228 м²; кущів 139 шт.; висаджено нових дерев 13 шт.; квітники займають площу 77 м².

Найпоширенішими видами є: клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), каштан кінський (*Aesculus hippocastanum* L.), береза повисла (*Betula pendula* L.), дуб звичайний (*Quercus robur* L.), платан звичайний (*Platanus × acerifolia* L.).

Функціональне призначення: короточасний відпочинок.

Рис. 3.57. Планувальна структура скверу, видовий склад насаджень [12]

45. Сквер на вул. Академіка Булаховського біля буд. 40 та 42/43

Рис. 3.58. План-схема скверу [25]

Площа: 0,35 га Рік заснування: 2017 року. Функціональне призначення: короткочасний відпочинок. Рослинний склад: каштан гірський (*Aesculus hippocastanum* L.), липа серделиста (*Tilia cordata* L.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.).

Рис. 3.59. Видовий склад насаджень, планувальна структура скверу [24]

46. Сквер на вул. Академіка Єфремова біля буд. № 18

Рис. 3.60. План-схема скверу [25]

Загальна площа: 0,43 га, в тому числі під газон виділено 0,26 га, дерев налічується – 40 шт., кущів – 270 шт., дорожнє покриття займає – 477 м² частково потребує ремонту. Рік заснування: 2018. Функціональне призначення для короткочасного відпочинку.

47. Сквер на вул. Прилужній, 2

Рис. 3.61. План-схема скверу [25]

Площа: 0,78 га. Рік заснування: 2017. Функціональне призначення: сквер загального користування та відпочинку

48. Сквер на вул. Зодчих, 36-38

Рис. 3.62. План-схема скверу [25]

Площа: 0,42 га. Рік заснування: 2018. Функціональне призначення: сквер загального користування та відпочинку. Найпоширеніші рослини: береза повисла (*Betula pendula* L.), тополя чорна (*Populus nigra* L.), дерев білий (*Cornus alba* L.). Газонне покриття відсутнє. Дорожньо-стежкова мережа в задовільному стані.

Рис. 3.63. Обстеження території скверу [24]

49. Сквер на вул. Смиренка, буд. 27-29

Площа: 0,5 га. Рік заснування: 2018. Функціональне призначення – короткочасного відпочинку.

Рис. 3.64. План-схема скверу [23, 25]

Найпоширеніші види рослин: дуб черешчатий (*Quercus robur* L.), сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), ясен звичайний (*Fraxinus excelsior* L.), тополя біла (*Populus nigra* L.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), акація біла (*Robinia pseudoacacia* L.). На території розташований невеликий дитячий майданчик з ігровими формами, який потребує заміни обладнання. МАФ (лави дитячі, установи для активного відпочинку) у поганому стані, дерев'яні елементи пилі, металеві іржаві, мають аварійний стан. Газон не доглянутий, інколи трапляються «лісі» плями, ями. Доріжки без покриття, з крупним камінням, що не зручно для прогулянок із дитячими візочками.

50. Сквер на просп. Перемоги, буд. 144

Рис. 3.65. План-схема скверу [23]

Площа: 1,19 га. Рік заснування: 2006. Функціональне призначення – меморіальний комплекс пам'яті жертв Чорнобиля. Переважні рослини: верба козяча (*Salix caprea* L.), ялина звичайна (*Picea abies* L.), дуб черешчатий (*Quercus robur* L.), сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), ялівець горизонтальний (*Juniperus communis* L.), туя західна (*Thuja occidentalis* L.), барбарис Тунберга (*Berberis thunbergia* L.). Сквер являє собою меморіальний комплекс пам'яті/жертвам катастрофи у Чорнобиді, про що свідчать МАФ – скульптури та меморіали, інші декоративні установи. У центрі комплексу розташована невелика церква, біля неї запроєктовані хвойні насадження біля входу. Сквер має доглянутий вид. Рослини потребують санітарної обрізки, хвойні – чистки. Газон в задовільному стані.

Рис. 3.66. Видовий склад насаджень, планувальна структура скверу [24]

51. Сквер на вул. Чорнобильська, 3

Загальна площа 1,08 га. Рік заснування 2017. Функціональне призначення – активний відпочинок.

Рис. 3.67 План-схема скверу [23]

Переважаючими рослинами є дуб звичайний (*Quercus robur* L.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), самшит звичайний (*Buxus sempervirens* L.), тополя чорна (*Populus nigra* L.), сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), ялина звичайна (*Picea glauca* L.). На території скверу є дитячі майданчики, ще

потребують ремонту та заміни обладнання. Також присутні нові МАФ у гарному стані. А поряд є дві старі лави на спортивному майданчику, які знаходяться в незадовільному стані. Газон у доброму стані, насадження доглянуті, немає мертвих рослин. Основні доріжки та сходи відносно нові, поєднуються за стилем із оточенням, відповідають характеру дизайну зеленої зони.

НУБІП України

Рис. 3.68. Фотообстеження території скверу (фото автора, 2021)

52. Сквер на просп. Перемоги, 73-А

Рік заснування: 2018. Загальна площа території 0,206 га. Функціональне призначення для короткочасного відпочинку.

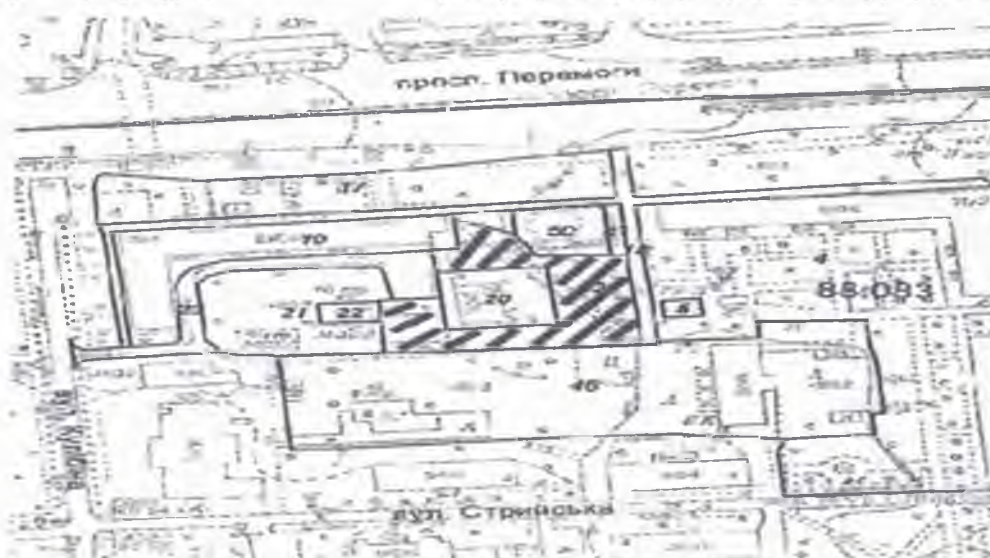

Рис. 3.69. План-схема скверу [25]

Видовий склад рослин: ялина звичайна (*Picea abies* L.), сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), акація біла (*Robinia pseudoacacia* L.), дуб звичайний (*Quercus robur* L.), каштан кінський (*Aesculus hippocastanum* L.), роза колюча (*Rosa rugosa* L.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), ялівець козацький (*Juniperus communis* L.). Загалом сквер у задовільному стані.

Рис. 3.70. Видовий склад насаджень [24]

53. Сквер між вул. Ірпінська, 63-А та вул. Пушиної, 44/50

Рис. 3.71. План-схема скверу [25]

Рік заснування 2017. Загальна площа території 0,8 га. Функціональне призначення для короткочасного відпочинку. Видовий склад рослин: акація біла (*Robinia pseudoacacia* L.), береза повисла (*Betula pendula* L.), липа дрібнолиста (*Tilia cordata* L.), каштан кінський (*Aesculus hippocastanum* L.). При обстеженні було виявлено, що сквер в задовільному стані. Але потребує мінімального ремонту. Також не обхідно досягти газон в деяких місцях.

Рис.3.72. Фотообстеження території (фото автора, 2021)

54. Сквер між буд. 7-А та 9-А по вул. Тупслева

Рис. 3.73. План-схема скверу [25]

Рік заснування 2017. Загальна площа території 0,6 га. Функціональне призначення для короткочасного відпочинку. Видовий склад рослин: партеноцисус п'ятилисточковий (*Parthenocissus quinquefolia* L.), дуб черешчатий (*Quercus robur* L.), акація біла (*Robinia pseudacacia* L.). При обстеженні було встановлено, що ділянка в заведбаному стані, потребує капітального ремонту.

Рис. 3.74. Фотообстеження території (фото автора, 2021)

55. Сквер між буд. 11 і 11-А на вул. Туполева

Рис. 3.75. План-схема скверу [25]

Рік заснування: 2006. Загальна площа території 0,32 га. Функціональне призначення для короткочасного відпочинку. Видовий склад рослин: акація біла (*Robinia pseudoacacia* L.), дуб звичайний (*Quercus robur* L.), каштан кінський (*Aesculus hippocastanum* L.), тополя чорна (*Populus nigra* L.). Загалом сквер в незадовільному стані, і потребує капітального ремонту, включаючи всі види садових робіт.

Рис. 3.76. Обстеження скверу [24]

56. Сквер між буд. 59 на будьв. Вернадського і 2,4 на вул. Доброхотова

Рис. 3.77. План-схема скверу [25]

Загальна площа скверу становить 0,4 га, заснований у 2006 році. Функціональне призначення для короткочасного відпочинку. Найпоширеніші види: тополя біла (*Populus alba* L.), еліва розсічена (*Prunus cerasifera* 'Pissardii'), липа серцелиста (*Tilia cordata* L.), ялівець козацький (*Juniperus sabina* L.), береза повисла (*Betula pendula* L.), сумах оленерогий (*Rhus typhina* L.). На території було помічено незначну кількість лав, ліхтарів в задовільному стані. Газон в задовільному стані, але потребує досвіву в деяких місцях.

Рис. 3.78. Фотообстеження території (фото автора, 2021)

57. Сквер біля буд 8-А та 10 на вул. Семашко

Рік заснування: 2006. Загальна площа території 0,8 га. Функціональне призначення для короткочасного відпочинку.

Рис. 3.79. План-схема Скверу [25]

Видовий склад рослин: клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), граб звичайний (*Carpinus betulus* L.), тополя чорна (*Populus nigra* L.). Загалом сквер у задовільному стані.

Рис. 3.80. Видовий склад насаджень (фото автора, 2021)

58. Сквер вздовж буд. 81 та 85 на бульв. Вернадського

Загальна площа: 0,6 га, в тому числі під газон – 0,42 га. Вік заснування: 2017. Функціональне призначення – активний відпочинок. Переважаючими рослинами є тополя чорна (*Populus nigra* L.), тополя біла (*Populus alba* L.) та акація біла (*Robinia pseudoacacia* L.). Дерев нараховується – 141 шт., кущів –

30 шт. Газон потребує часткового посіву.

НУБІП УКРАЇНИ

59. Сквер між буд. 41-Д, 15-А та 15-Б на вул. Тугслева

Загальна площа: 0,6 га, газон 0,42 га, дерев нараховується – 79 шт., дорожня мережа становить – 140 м². Рік заснування: 2019. Функціональне призначення – активний відпочинок. Переважаючими рослинами є: тополя чорна (*Populus nigra* L.), тополя біла (*Populus alba* L.)

НУБІП УКРАЇНИ

60. Сквер між буд. 63-А та 71-А на бульв. Вернадського

Загальна площа: 0,9 га, в тому числі під газоном – 0,63 га. Функціональне призначення – активний відпочинок. Переважаючими рослинами є: тополя чорна (*Populus nigra* L.), тополя біла (*Populus alba* L.) та акація біла (*Robinia pseudoacacia* L.).

НУБІП УКРАЇНИ

Дерев нараховується – 139 шт., кущів – 343 шт., дорожнє покриття становить – 1115 м². Рік заснування: 2017.

НУБІП УКРАЇНИ

61. Сквер на вул. Наумова, 31-33

Рис. 3.81. План-схема скверу [25].

Рік заснування: 2018. Загальна площа території 0,6 га. Функціональне призначення для короткочасного відпочинку

НУБІП УКРАЇНИ

Рис. 3.82. Планувальна структура скверу [6]

Видовий склад рослин: береза повисла (*Betula pendula* L.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), катальпа бignonієвидна (*Catalpa bignonioides* L.), верба козяча (*Salix caprea* L.), барбарис Тунберга (*Berberis thunbergia* L.).

Загалом сквер у задовільному стані.

62. Сквер на вул. Рахманінова, 22

Рис. 3.83. План-схема скверу [25]

Рік заснування: 2018. Загальна площа території 0,36 га., виділено під газон 0,3 га, дерев – 59 шт., кущів – 210 шт., дорожнє покриття – 840 м².

Функціональне призначення для короткочасного відпочинку.

За інформацією КО «Київзеленбуд» було встановлено, що в найближчих час планувалося будівництво ще одного скверу 63. Сквер на вул. Львівська, 3,

загальна площа якого становитиме 1,79 га, в тому числі планують виділити під газон – 0,9 га. Але документально ця територія, поки що, не стоїть на балансі.

3.3. Дендрофлора скверів Святошинського району м. Києва

Проаналізувавши всі сквери Святошинського району можна зробити висновки, що на територіях переважають листяні види рослин. Найпоширенішими видами рослин є:

- покритонасінні види дерев: клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), тополя біла (*Populus alba* L.), тополя чорна (*Populus nigra* L.), липа серцелиста (*Tilia cordata* L.), акація біла (*Robinia pseudoacacia* L.), горобина звичайна (*Sorbus aucuparia* L.), каштан кінський (*Aesculus hippocastanum* L.), береза звичайна (*Betula pendula* L.), верба козяча (*Salix caprea* L.), слива розсічена (*Prunus cerasifera* 'Pissardii' L.), айлант високий (*Ailanthus altissima* L.), катальпа бігніонієвидна (*Catalpa bignonioides* L.), карагана деревовидна (*Caragana arborecens* L.), бук лісовий (*Fagus sylvatica* L.), граб звичайний (*Carpinus betulus* L.), дуб черешчатий (*Quercus robur* L.), ясен звичайний (*Fraxinus excelsior* L.), в'яз дрібнолистий (*Ulmus parvifolia* L.), багряник канадський (*Cercis canadensis* L.), шовковиця біла (*Morus alba* L.), платан кленолистий (*Platanus × acerifolia* L.), абрикос звичайний (*Prunus armeniaca* L.), клен пальмолистий (*Acer palmatum* L.), сумах оленерогий (*Rhus typhina* L.), алича звичайна (*Prunus divaricata* L.);

- голонасінні види дерев: сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), туя західна (*Thuja occidentalis* L.), ялина звичайна (*Praca abies* L.), ялина сиза (*Picea glauca* L.);

- покритонасінні види кущів: спірея японська (*Spiraea japonica* L.), барбарис Тунберга (*Berberis thunbergia* L.), самшит вічнозелений (*Buxus sempervirens* L.), бузина чорна (*Sambucus nigra* L.), дерен білий (*Cornus alba* L.), роза ругоза (*Rosa rugosa* L.), кизильник блискучий (*Cotoneaster lucidus* L.), бірючина звичайна (*Ligustrum vulgare* L.), калина звичайна (*Viburnum opulus* L.);

- голонасінні види кущів: ялівець козацький (*Juniperus sabina* L.).

Проаналізувавши типи посадок на територіях скверів, дійшли висновку, що переважають поодинокі посадки, в яких зазвичай використовуються наступні рослини: клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), горобина звичайна (*Sorbus aucuparia* L.), верба козяча (*Salix caprea* L.), шовковиця біла (*Morus alba* L.), платан кленолистий (*Platanus × acerifolia* L.), сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.), дуб черешчатий (*Quercus robur* L.), тобто ті рослини, які були природньо вирощені на цих територіях.

В рядових посадках найчастіше трапляється ялина звичайна (*Picea abies* L.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), липа серцелиста (*Filix cordata* L.), тополя біла (*Populus alba* L.) і чорна (*Populus nigra* L.).

Також було встановлено, що в скверах є живі огорожі із граба звичайного (*Carpinus betulus* L.), дерена білого (*Cornus alba* L.), самшиту вічнозеленого (*Buxus sempervirens* L.) та бірючини звичайної (*Ligustrum vulgare* L.).

В групових посадках висаджені найбільш декоративні види рослин – це культивари різних видів або рослини, які мають особливий зовнішній вигляд, а саме: слива розсічена (*Prunus cerasifera* 'Pissardii' L.), ялина сиза (*Picea glauca* L.), спірея японська (*Spiraea japonica* 'Gold' L.), багряник канадський (*Cercis canadensis* L.), сумах оленерогий (*Rhus typhina* L.), клен пальмолистий (*Acer palmatum* L.), ялівець козацький (*Juniperus sabina* L.).

Для алейних посадок найчастіше використовують клен гостролистий (*Acer platanoides* L.).

В асортименті квіткового оформлення скверів переважають наступні рослини: нарцис (*Narcissus* L.), конвалія (*Convallaria majalis* L.), тюльпан (*Tulipa* L.), мускари (*Muscari* L.), хризантеми (*Chrysanthemum* L.), очиток (*Sedum* L.), капуста декоративна (*Brassica oleracea* L.), копеопсис (*Coreopsis* L.), бегонія (*Begonia* L.), ромашка (*Matricaria* L.), айстра (*Aster* L.).

Також було встановлено, що середній вік насаджень на територіях скверів, коливається від 5 до 45 років.

При створенні нових скверів, приділяють велику увагу збереженню

існуючих насаджень. Інколи в скверах висаджують нові живі огорожі та рядові посадки.

НУБІП УкРАЇНИ

НУБІП УкРАЇНИ

НУБІП УкРАЇНИ

НУБІП УкРАЇНИ

НУБІП УкРАЇНИ

НУБІП УкРАЇНИ

НУБІП УкРАЇНИ

РОЗДІЛ 4

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РЕКОНСТРУКЦІЇ СКВЕРІВ СВЯТОШИНСЬКОГО
РАЙОНУ М. КИЄВА

4.1. Пропозиції щодо реконструкції об'єктів благоустрою

Благоустрій – це комплекс робіт над естетичним виглядом ділянки, покращення її функціональних параметрів та практичного застосування [26].

Проаналізувавши сквери, можна зробити висновки, що всі вони в задовільному стані, проте треба звернути увагу, що при створенні нових скверів, майже не приділяють увагу старим. Тому було внесено наступні пропозиції:

- прибрати з території скверів кіоски, та незаконно встановлені МАФ, так як вони займають території скверів, не несуть естетичних та декоративних якостей, забруднюють території; заборонити проведення господарської і підприємницької діяльності без погодження документації в установленому порядку;

- замінити несправне спортивне приладдя в скверах, а також прокласти гумове покриття в цих місцях;

- замінити розбиті ліхтарі, лави, смітники. Кількість урн встановлюється з розрахунку одна урна на 800 м² зазначених територій. Догляд за ними включає видалення сміття, прибирання бруду, миття, фарбування. Періодичність догляду визначається залежно від інтенсивності експлуатації;

- заміна старого дитячого приладдя на дитячих майданчиках, на новітнє, гумове, екологічне;

- заборонити розміщення на деревах рекламних щитів, електропроводів та електрогірлянд;

- встановлення інформаційно-охоронних, межових охоронних щитів за зразками, затвердженими в установленому порядку, для інформування їх відвідувачів про межі, режим і правила поведінки;

- встановлення відповідних знаків про розмежування прогулянкової зони та велодоріжок;
- вигул собак за межами встановлених для цього місць.

4.2. Проектні пропозиції щодо покращення стану насаджень

При проведенні візуального аналізу скверів, було виявлено таку низку проблем:

- 1) Майже в усіх скверах газон потребує термінового досіву або пересіву газонних трав.
- 2) Деякі деревні насадження потребують видалення, так як знаходяться в аварійному стані, а також живі огорожі потребують реконструкції.
- 3) У скверах мало приділяють увагу квітникам, майже скрізь вони відсутні.

Проаналізувавши сквери, запропоновано такі заходи, що спрямовані на оптимізацію та покращення відпочинку в них. Їх можна звести у три групи: консерваційні, реставраційні та реконструктивні.

Консерваційні заходи:

- Огороджування найбільш цінних екземплярів дерев декоративними огорожами, а також встановлення табличок, на яких необхідно вказати назву дерева, його вік та особливу цінність.

- Вибірка дерев, що загрожують падінням та із запущеними формами захворювань.

- Обрізування дерев – спрямоване на очищення крон від сухих і ушкоджених гілок та омолодження.

- Очищення території від порослі, самосіву малоцінних дерев та високої трав'яної рослинності, що дозволить відкрити місця для огляду та підвищить естетичну цінність окремих ділянок скверу.

- Захист дерев від шкідників та хвороб. Поява та розвиток шкідників і хвороб насаджень залежить від агротехніки догляду, профілактичних заходів та

грунтового-кліматичних умов.

Реставраційні роботи у скверах передбачаються такі:

- садіння на місці загиблих цінних дерев рослин цього ж виду (форми);
- розчищення зарослих стихійною рослинністю видових точок (які існували раніше), галявин та прогулянкових алей;

- відновлення архітектурних елементів (будівлі, пам'ятники, малі архітектурні форми тощо);

- відновлення рослин на місці загиблих у алейних посадках та у живоплотах з метою збереження цілісності елемента.

Реконструкція фітоценозів зводиться до таких положень:

а) загущені деревостани (повнотою 0,8 і більше) поступово розріджуються до повноти 0,6;

б) урізноманітнення видової структури шляхом видалення старих і хворих дерев, а на їх місці пропонується підсадка нових рослин;

в) ускладнення вертикальної структури шляхом доповнення відсутніх другого деревного та першого і другого чагарникових ярусів;

г) формування узлісь із декоративних гарноквітучих дерев і чагарників.

д) створення високоякісних газонів та квітників для створення кольорового контрасту впродовж вегетаційного періоду [33].

Також запропоновано при проектуванні нових скверів, приділяти більшу увагу хвойним композиціям, так як вони мають декоративний вигляд в різні пори року, при цьому використовувати культивари хвойних видів рослин.

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ 5

ПЛАН ЗАХОДІВ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІЙ СКВЕРІВ
СВЯТОШИНСЬКОГО РАЙОНУ М. КИЄВА

5.1. Заходи планувального характеру

При обстеженні скверів, було виявлено низку проблем планувального характеру, тому запропоновано вжити наступних заходів:

- на місцях протоптаних стежинок, прокласти дорожнє покриття;
- замість бетонних плит, які в занедбаному стані, мають тріщини і давно втратили термін зношуваності, прокласти нове покриття;
- замінити асфальтне покриття на формовані елементи мощення, зважаючи на естетичні і екологічні якості.

Декоративні якості покриття: колір, форма, величина елементів та їхній малюнок – мають істотне значення для створення гармонійних ландшафтних композицій. Під час вибору типу покриття, насамперед, варто враховувати призначення доріжок, проїздів, проходів, умови їхньої експлуатації, а також економічні й естетичні вимоги. Як підраховано, більше 30 % часу під час ходіння людина дивиться під ноги, а отже, тип і характер покриття відіграє важливу естетичну роль. Залежно від матеріалу декоративне покриття можна поділити на такі основні типи:

- покриття з сипких матеріалів крупних фракцій (річкові і скалльові);
- покриття з природних матеріалів (кам'яні, дерев'яні, цегляні, бетонні);
- покриття із штучних матеріалів; покриття змішаного типу з декількох матеріалів.

Декоративне дорожнє покриття – необхідний компонент формування. За характером використання поверхні декоративне покриття можна поділити на суцільне – виконане з монолітного матеріалу або з окремих елементів (плит і

плиток), які щільно прилягають одна до одної – візуально складають єдину поверхню; покриття з окремих елементів (розчленовані з каменів, плит, плиток тощо). Перший тип покриття найчастіше застосовується на більших площах, проспектах, вулицях і алеях; другий – переважно на другорядних алеях, у скверах, малих садах, парках та ін. (рис. 4.1.) Під час вибору типу покриття великого значення набувають особливості їхніх конструкцій.

Рис. 5.1. Класифікація й основні характеристики декоративного дорожнього покриття [39]

Залежно від конструкцій розрізняють покриття на природних або найпростіших основах (грунт, пісок) і штучно підготовлене покриття. Варто зазначити, що в сучасному місті мощення виконує здебільшого практичну функцію, забезпечуючи рух міського транспорту, під'їзди та підходи до будинків і споруд, водоведення. Винятково велику естетичну роль відіграє покриття, яке також надає своєрідності архітектурним ансамблям; також має велике значення детальне архітектурне пророблення покриттів більших

територій; малюнок, мошениця, масштаб членування, декоративна якість матеріалів [39].

Догляд за дорожньою мережею включає такі види робіт, як поточний ремонт, санітарне очищення (підмітання, збирання випадкового сміття, прибирання снігу, посипання піском або іншими матеріалами, крім солі в період ожеледиці, видалення трави, зволоження щебених доріжок та миття асфальтних доріг, особливо в суху та жарку погоду).

Періодичність санітарного очищення, поливання та миття доріг проводиться в міру необхідності, залежно від інтенсивності відвідування.

Порядок та графік проведення санітарного очищення затверджує балансоутримувач [42].

5.2. Інженерно-технічні заходи

Одне із значущих завдань для суспільства це озеленення міст. Міські насадження є основними чинниками впливу на урбоекологію. Вони відіграють значну роль у формуванні міського середовища і виконують такі функції як: архітектурно-планувальну і естетичну, санітарно-гігієнічну, захисну та рекреаційну, тобто є поліфункціональними. Деревні рослини впливають на міський клімат – позитивно: здатні очищувати і зволожувати повітря, затримувати пил, впливати на тепловий режим, знижувати силу вітру, крони дерев створюють тінь, поглинають до 25 % звукової енергії та створюють комфортні умови проживання для мешканців та здатні покращувати мікроклімат цілих районів. Насадження міських районів відрізняються від природних (трапляються незвичні поєднання факторів навколишнього середовища, яких не спостерігається в природних умовах, фізично ізолювання дерев одне від одного). Міські райони – це мозаїка невеликих фрагментованих просторів, кожен з яких має унікальний мікроклімат (радіаційне навантаження, випаровування, ґрунти, покриття поверхні, фізичний простір) [34].

Запропонована система автономного поливу за допомогою збору дощової

води, включас в одну систему: автополив, систему водовідведення (модифікована для водозабору) та альтернативні джерела електроенергії. Така система може функціонувати протягом року не підключаючись до міської електромережі та системи водопостачання, підтримувати оптимальну вологість ґрунту за рахунок поливу насаджень у запрограмований час, внаслідок чого відбудеться поліпшення умови зростання насаджень в місті. Потребує лише доступу до загальноміської системи водовідведення або колектору (рис. 5.2).

У системі автономного поливу, під час дощу вода потрапляє до зливової решітки і проходить перший етап очистки від крупного сміття (проводиться за допомогою натягнутої крупної сітки (фільтра) у колодязі водостоку). Другий етап очистки, ідентичний з першим, але вічки натягнутої сітки (фільтра) мають бути меншими. Ці дві системи очищення дощової води від сміття, повинні провисати донизу, щоб колодязь водовідводу міг довго функціонувати без додаткового очищення.

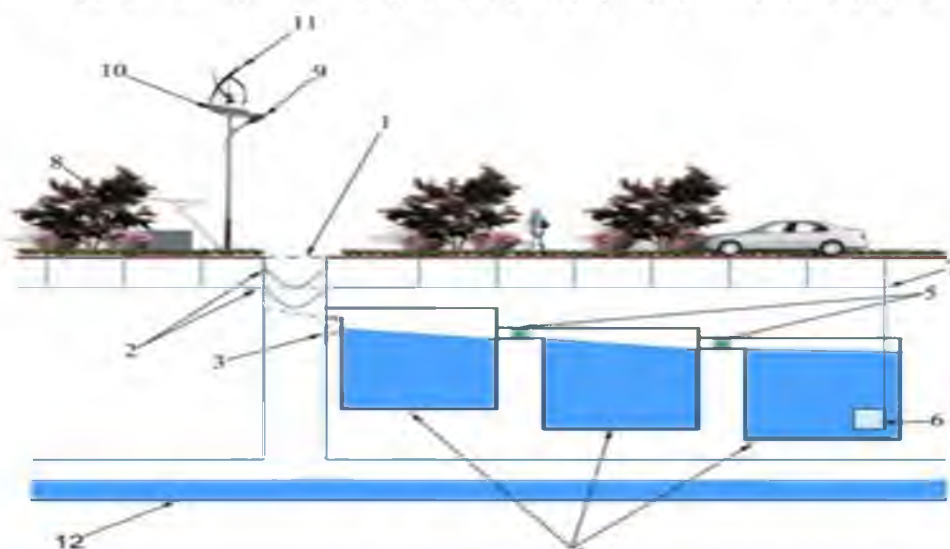

Рис. 5.2. Схема автономної системи поливу міських насаджень:

1 – решітка зливової каналізації; 2 – фільтр-сітки; 3 – труба відводу надлишку води; 4 – баки для води; 5 – система фільтрів; 6 – насос; 7 – система автополиву; 8 – акумуляторні батареї; 9 – LED ліхтар; 10 – сонячна панель; 11 – вертикальний вітрогенератор.

Очищена вода від крупного сміття потрапляє до першого баку для збору, де накопичується (мул і пісок залишаються на дні). Якщо бак переповнюється в

сильну зливу, надлишок води потрапляє до міської каналізації через додаткову трубу у верхній частині баку.

У другий бак для збору води, вода проходить через фільтр, де відстоюється, а всі важкі частини залишаються на дні. Фільтр може бути з річкового піску або дрібного гравію.

Вода до третього баку проходить через вугільний фільтр (рис. 5.3). В результаті чого, отримана вода придатна для зрошування рослин. У третій ємкості встановлюється насос для подачі води на поверхню за допомогою якого відбувається зрошування насаджень. Система називається «автономна» тому

що, біля зливової каналізації встановлюється вуличний ліхтар на сонячних батареях з вертикальним вітрогенератором. Сонячні панелі потребують правильного встановлення відносно до сонця. Вертикальний вітрогенератор має переваги, тому що є малошумним (до 20 дБ), починає свою роботу при легкому вітрі за умови його швидкості від 1,5 м/с, при цьому загальна середньорічна продуктивність вертикального типу вітрогенератора висока. Даний тип, не порушує фізіологічно допустимі норми шуму для людини. [36] Швидкість вітру в столиці коливається від 2 м/с до 2,8 м/с, при максимальному показнику 24 м/с [37].

Рис. 5.3. Схема руху води та автономного забезпечення системи водою

Таким чином від вітрогенератора та сонячних панелей може автономно працювати, як ліхтар, так і система автополиву, включаючи насос. Вся система

управління буде дистанційного керування, за допомогою встановленого контролера. Проект передбачає додаткове встановлення батареї накопичення електроенергії, для подовження автономної роботи системи. Якщо альтернативні джерела електроенергії, будуть виробляти надлишок, то від акумуляторів, електроенергія буде подаватися в централізовану систему електропостачання, що значно скоротить витрати міста на електроенергію (рис. 5.4).

Рис. 5.4. Схема автономного забезпечення електроенергією

У зимовий період систему автономного поливу відключають. Вода після очищення від крупного сміття, потрапляє відразу в міську систему водовідведення. При температурі нижче 0°C за допомогою акумульованої енергії решітка зливової каналізації буде підігріватися. При перепадах температур, зливна каналізація не буде замерзати, і зможе приймати мокрий сніг та талу воду. Таким чином, комунальним структурам, не потрібно буде вивозити сніг з доріг, а лише залишати його на узбіччі біля решіток водостоків, за таких умов можливе зменшення витрат на обслуговування міста. Найносушніший період для рослин припадає на березень, тоді у лютому можливе включення системи для збирання у баки талої води. Систему автополиву включають тільки після сталої плюсової температури повітря для запобігання пошкодження труб. Залежно від потужності сонячних панелей і вітрогенератора взимку, можливий додатковий підігрів тротуарів, для запобігання ожеледиці.

Таким чином, для отримання оптимальної кількості зволоження, яке необхідне для росту та розвитку насаджень, на кожному об'єкті благоустрою та озеленення потрібно проводити індивідуальний підбір всіх частин системи. Залежно від площі поливу, можливої кількості водозбору, споживаної потужності ліхтаря, системи підігріву решітки [38].

Тобто, проаналізувавши дану систему поливу, можна зробити висновки, що вона економічно вигідна, багатофункціональна, економить людські ресурси, відповідає європейським стандартам.

Запропоновано прокласти дренаж в місцях, де це є доцільним. Тому що є наявність стійких глинистих порід, за рахунок яких спостерігається застій води в дощовий період.

5.3. Агротехнічні заходи

Виробничий процес утримання об'єктів зеленого господарства включає: догляд за деревами і чагарниками, живоплотами, виткими рослинами, квітниками, газонами, садовими доріжками та майданчиками, малими архітектурними формами; захист зелених насаджень від шкідників і хвороб, садіння квітів, створення газонів, видаленням окремих дерев, садіння окремих дерев, видалення аварійних дерев, санітарне очищення території об'єкта благоустрою.

Догляд за деревами і кущами. Несприятливі умови урбанізованого міського середовища призводять до передчасного старіння насаджень і зниження їх життєздатності. Для встановлення ступеня життєздатності деревних рослин балансоутримувачу необхідно провести діагностику стану зелених насаджень і на основі діагностичних ознак планувати агротехніку догляду за зеленими насадженнями.

Догляд за деревами і чагарниками здійснюється протягом року і включає: поливання, внесення добрив, вкриття, оприскування крон дерев, догляд за ґрунтом, боротьбу з бур'янами, обробку дупел і механічних пошкоджень,

формування крон дерев і чагарників.

Поливання має забезпечувати постійну оптимальну вологість коренезаселеного шару ґрунту до глибини 60-70 см. Найкраще розвивається дерево при вологості ґрунту 60-80% повної вологоємності.

Хвойні та листяні вічнозелені рослини (особливо у перший і другий рік після садіння) вимагають більш інтенсивного поливання в суху погоду. Це стосується також вуличних посадок. Пересаджені дерева старшого віку, крім поливання, слід дощувати.

За сухої та жаркої погоди насадження у віці 5-15 років поливають через 3-5 днів, тобто 18-20 разів протягом вегетаційного періоду. Дерева старшого віку (15-25 років) поливають через кожні 7-10 днів.

Восени, коли довго не було дощів, за 2-4 тижні до середнього строку настання мінусових температур дуже важливо провести вологозарядне поливання рослин.

Удобрення деревних рослин потрібно проводити на основі агрохімічного аналізу. Необхідно своєчасно удобрювати дерева та чагарники після їхнього обрізування. Головною видимою ознакою "ґрунтового голоду" рослин є їхні слабкі прирости, здрибнене листя та зміна барв.

Дерева і кущі, які не переносять низьких температур, вимагають захисту в зимовий період. Дуже чутливі до морозів молоді рослини. Окремі види магнолій, кипарисовики, троянди, які потрібно вкривати матами, мішковиною, крафт-папером, лапником.

Якщо довго немає дощу, листя дерев покривається досить товстим шаром пилу, що призводить до закупорювання їхніх продохів, погіршення фотосинтезу, сповільнення обміну речовин. З метою змивання осілого на листки пилу слід проводити освіжаюче поливання крон дерев. Вони особливо необхідні в спекотні літні дні (у липні, серпні).

З бур'янами борються двома способами – механічним (пропалювання, скошування) та хімічним (застосування гербіцидів). Приєтовбурні лунки дерев і кущів на вулицях (бульварях) слід утримувати без бур'яну і в розпушеному

стані. За достатнього живлення і водного режиму в них можна висівати газонні трави або висаджувати квіти.

При механічному пошкодженні стовбурів або видаленні гілок деревина пошкоджується різними цвілевими грибами і бактеріями, що зумовлює утворення дупел. Для збереження таких дерев необхідний своєчасний догляд за утвореними дуплами і ранами.

Під час догляду за деревами застосовують три види обрізання: формувальне, санітарне й омолоджувальне.

Формувальне обрізання дерев проводять у рядових та алейних насадженнях з метою збереження природної або штучної форми рослин (колоноподібної, конусоподібної, кудеподібної тощо), рівномірного розташування скелетних гілок, а також дерев, пересаджених з лісу (з асиметричною витягнутою вгору кроною).

Розрізняють слабе, помірне і сильне обрізання, ступінь якого залежить від виду дерева, його віку і стану крони.

Формувальне обрізання рекомендується здійснювати ранньою весною, до початку вегетації (кінець лютого-квітень). У районах з м'якою зимою, де температура повітря не опускається нижче мінус 10°C, допускається осіннє формування після листопаду.

Хвойні породи погано переносять обрізання, тому його проводять лише на деяких видах туй, ялин, ялівців, які використовують у високих живоплотах уздовж шосейних доріг і залізниць, біля меморіалів.

Крони швидкорослих порід у місцях, де потрібно зберігати певну висоту і форму, обрізують щороку і один раз за 2-4 роки у повільнорослих (в'яз, дуб і липа). При обрізанні повільноростучих дерев в основному вкорочують однорічні прирости і лише окремі гілки обрізують до дво-трирічної деревини.

Санітарне обрізання крони виконують, щоб позбутися старих, хворих, сухих і пошкоджених гілок, а також гілок, спрямованих всередину крони або зближених одна з одною. Обрізанню підлягають також пагони, що відходять від центрального стовбура вгору під гострим кутом, щоб уникнути їхнього

обламування.

Санітарне обрізання потрібно проводити щороку протягом вегетаційного періоду.

Зразу після обрізання всі рани діаметром понад 2 см зашпаровують садовою замазкою або зафарбовують олійною фарбою на натуральній оліфі під колір крон дерева. У хвойних дерев та тих, що дуже виділяють смолу, рани не замащують.

Омолоджувальне обрізання виконують лише у дерев, які добре витримують підстригання та обрізання і вершина яких почала всихати, а ріст пагонів припинився. При цьому сильно вкорочують (на $1/3$ - $3/4$ загальної довжини) старі гілки, залишаючи, якщо це можливо, одну-дві гілки другого порядку. Омолоджують дерева навесні, поступово протягом двох-трьох років. Помірне та слабе омолодження передбачає обрізання частини крони, а сильне - зріз крони до основи скелетних гілок.

Із листяних порід омолодженню добре піддаються верба, липа, тополя, з хвойних - ялина колоча (ф. срібляста), модрина.

Здійснювати омолодження можна шляхом спилування стовбурів дерев (особливо берези, верби білої, граба, клена ясенелистого, липи, осики, тополі тощо) до самого ґенька. Ця операція спричиняє швидкий і рясний ріст кореневої порослі, з якої можна формувати одно- або багатостовбурне дерево.

Поряд з омолодженням крони можна омолоджувати кореневі системи. Коріння обрізують поступово, підрізаючи щороку $1/3$ - $1/2$ кореневої системи.

Під час проведення щорічних обстежень зелених насаджень потрібно виявляти аварійні дерева.

Аварійне дерево - це дерево, яке може становити загрозу для життя і здоров'я пішоходів, транспортних засобів, пошкодити лінії електропередач, будівлі і споруди або перебуває у пошкодженому стані внаслідок снігопадів, вітролому, урагану та інших стихійних природних явищ чи за наявності гнилої серцевини стовбура, значної суховершинності, досягнення вікової межі.

Омолодження декоративних кущів (поодиноких, у групі та в

живоплоті) проводять періодично, в міру появи старіючих та перерослих пагонів, які втратили декоративність. Це роблять навесні до початку росту.

Формувальне обрізування кущів проводиться з метою створення декоративної штучної форми, підтримування заданої форми, прискорення росту бокових пагонів і збільшення густоти крони.

Санитарне обрізування кущів проводиться з метою зрізування хворих, сухих та пошкоджених гілок щорічно протягом усього вегетаційного періоду [42].

Догляд за живоплотами. Живоплоти із регулярною формою завжди повинні мати широку основу. Підстригання таких огорож починають від основи, визначивши необхідну ширину і рухаються догори.

Живоплоти, які формуються, починають стригти в перший рік після висаджування. Підстригання виконують згори на певній висоті від поверхні землі та з боків. Живопліт із світлолюбних кущів формують у вигляді зрізаної піраміди з нахилом бічних сторін та ширшою основою внизу.

У перший рік кущі живоплоту підстригають один раз за вегетаційний сезон - навесні до початку сокоруху, пізніше - 3-5 разів за вегетацію в міру відростання.

Більш сучасний спосіб утримання живоплотів - використання хімічних стимуляторів росту: інгібіторів, зокрема гідрозиду малеїнової кислоти (ГМК).

Ефективність і тривалість дії препарату залежить від концентрації розчину, видових особливостей рослини і строків обробки. Обробка живоплоту ГМК дає можливість обмежитись одноразовою стрижкою за весь період вегетації.

Вільнорослі живоплоти систематично не підстригають. У них вирізають старі (які починають засихати) та надто загушені гілки. Один раз за два-три роки вільнорослі живоплоти проріджують у період спокою.

Запущені живоплоти омолоджують (поява старіючих та перерослих пагонів). Гілки зрізають біля молодого пагона, а якщо його немає - обрізають повністю, тобто "саджають на пенічок". Неприщеплені кущі обрізають на висоті

10-15 см від кореневої шийки, прищеплені на такій же самій висоті від місця щеплення.

Догляд за виткими рослинами (ліанами). У разі декорування стін споруд для підтримання рослин влаштовують спеціальні пристосування. Виткі рослини швидко використовують поживні речовини з ґрунту і потребують регулярного орґано-мінерального підживлення, а глибоке залягання кореневої системи - щедрого поливання. Наземні частини витких рослин потрібно обприскувати чистою водою, яка не тільки освіжає рослини, а й змиває з листя пил і шкідників. Обприскування або поверхневий полив роблять лише вранці [42].

Догляд за квітниками. Декоративність і якість квітників значною мірою залежать від догляду, який має забезпечити сприятливі умови для росту і розвитку рослин.

Догляд за квітниками полягає у поливанні, прополюванні, розпушуванні ґрунту, прищипуванні та видаленні суцвіть, прибиранні стебел з квітників, штикування на зиму, захисті від хвороб і шкідників, підстриганні килимових рослин, розкритті багаторічних квітів з прибиранням сміття, підживлюванні, підв'язуванні рослин та укриття їх на зиму.

Поливання квітників повинно проводитися рівномірно з таким розрахунком, щоб земля зволожувалася на глибину залягання коріння. Розсаду квітів поливають щоденно, краще вранці або ввечері, доти, поки вона не приживеться. Частих поверхневих поливань слід уникати.

За вегетаційний період за нормальних погодних умов при догляді за сезонними квітниками в середньому має бути проведено 20-30 поливів, у південних районах - 30-40. Квітники з покривних рослин поливають частіше - до 40-50 разів за сезон.

Норма поливання для однорічників та дворічників - 15-20, для багаторічників - 25-40 л/м².

Квітники слід мульчувати, особливо якщо вони створюються із багаторічників. Мульчування ґрунту сприяє збереженню вологи, поліпшенню теплового режиму й затриманню розвитку бур'янів. Як мульчу слід

використовувати торф або компости: торфогнойовий, торфофекальний, торфомінеральний, торфоперегнійний тощо, тиреу листяних порід, напіврозкладену солому з гноєм і листом тощо. На 2-3-річних квітниках мульчу вносять шаром 3 см, на старших – 5-6 см і більше. Мульчують квітники із багаторічників один раз за два роки - восени, після обрізування і збирання стебел, або ж весною, після внесення добрив.

Підживлення рослин потрібне для їх забезпечення органічними і мінеральними елементами. Сезонні квітники при добрій підготовці та удобренні ґрунту перед кожною посадкою або ж систематичною заміною ґрунту забезпечують рослини оптимальним живленням. У виняткових випадках можна удобрити рослини водним розчином мінеральних речовин. Проте землю між рослинами слід покривати торф'яною потертю, дрібно нарізаною соломочу чи лісовою підстилкою.

Багаторічники починають підживлювати з другого року після посадки. Підживлення проводять два рази за сезон. Весною, до початку росту стебел, вносять мінеральні добрива з переваженням азотних, а восени переважно фосфорних і калійних. Добрива вносять з розрахунку (кв.г/м): 15-50 фосфорних (суперфосфат), 30-60 калійних (калійна сіль, сірчаноокислий калій), 30-40 азотних (аміачна або калійна селітра) чи 10-20 сечовини. Добрива, що містять хлор, використовувати не рекомендується. Весною азотні добрива можна замінювати коров'яком (розбавляють 1:10) або курячим послідом (настій 1:20) при нормі 10 л/м².

Багаторічні квіткові рослини часто відчувають нестачу мікроелементів, які найкраще слід вносити навесні під час першого розпушування ґрунту у вигляді кореневого підживлення з розрахунку 60-80 л/м².

Високі рослини підв'язують до кілків, а якщо вони висаджені рядами, то для підтримки стебел натягують дріт.

Цибульні рослини (лілії, нарциси, тюльпани тощо) на зиму прикривають товстим шаром листя. Скельні рослини покривають тонким шаром листя і гілками хвойних порід. Таке покриття можна використовувати і для інших

рослин у морозні та сніжні зими. Не прикривають рослини лісового походження – барвінок, папороть, плющ.

Кожні 3-5 (6-8) років багаторічні рослини викопують, ділять, грунт глибоко перекопують, вибирають бур'яни, удобрюють перегноем чи компостом і на підготовлену ділянку висаджують поділені рослини.

На килимових квітниках слід пильнувати за дотриманням чіткості рисунка за допомогою підстригання. Підстригати можна і звислі квіти, які завдяки цьому омолоджуються і продовжують своє цвітіння.

У квітниках видаляють засохлі пагони та відцвілі суцвіття, які знижують естетичний вигляд квітників. Обрізування суцвіть сприяє також наступному рясному цвітінню. Цвітіння рослин продовжують прищипуванням центральних пагонів на 1/3-1/4 їхньої довжини в період бутонізації, прискорюючи цим розвиток бічних пагонів (антирinum, аконіт, геленіум осінній, люпин, солідаго, флокс волотистий тощо). Після прищипування рослини рясно поливають і підживлюють.

Загальне правило догляду за квітковими рослинами у квітниках полягає в уникненні зав'язування й дозрівання насіння, що сприяє збільшенню тривалості цвітіння та довголіттю насаджень.

Остатнє прибирання квітників проводять після перших заморозків. Квіти, які необхідно зберегти як маточники, забирають у холодні парники, підвали й оранжереї.

На зиму теплолюбні рослини прикривають ялиновим або сосновим лапником, листям чи торфом. Перед прикриванням зрізують усі пагони і листя на висоті 6-12 см від землі, товщина прикривального шару 5-20 см. Прикривання проводять після заморозків (по остиглій землі).

Догляд за газонами. Звичайні садово-паркові газони. На території парків, скверів, бульварів, міжрайонних і внутрішньоквартальних насаджень, центральних частин лісо- і лугопарків цей тип газону займає більшу частину дернового покриття. Головними якостями цих газонів є їхня декоративність, довговічність, стійкість до частого скошування, витоптування та

тіньовитривалість, а також за певних умов посухостійкість і морозостійкість.

Створення міцної стійкої дернини можливе при сумісному вирощуванні видів трав з різними типами пагоноутворення, тобто таких, які належать до різних життєвих форм (кореневищних, кореневищно-кущових, рідше – щільнокущових і стрижнекорневих).

Для створення садово-паркових газонів підходять усі види трав, що застосовуються в партерних газонах, але можуть бути використані й інші – вівсяниця валійська (типчак), лучна, овеча, східна; тонконіг вузьколистий, сплюснутий і звичайний, райграс багатокісний; житняк гребінчастий, пустельний і сибірський.

У процесі експлуатації газонів проводять поливання, боротьбу з бур'янами, підстригання, поверхнєве удобрення, захист рослин від шкідників і хвороб, аерацію дернини, землювання, регулювання росту трав з використанням фізіологічно активних речовин, а також механічну обробку і ремонт дернини.

Щоб забезпечити нормальний ріст і розвиток газонів протягом усього вегетаційного періоду, їх регулярно поливають, змочуючи поверхневий шар ґрунту на глибину 15-20 см. Кратність поливань залежить від ґрунтово-кліматичної зони, у якій розташований населений пункт. В Україні за вегетаційний період звичайні газони поливають у середньому 16 разів, партерні – 30 разів.

За біологічними вимогами на легких піщаних ґрунтах у посушливий період газони достатньо поливати через кожні 3 дні з нормою 20-30 л/м², на глинистих ґрунтах – один раз на 7-10 днів з нормою 35-40 л/м².

Знищення бур'яну на газоні проводять скошуванням та прополкуванням.

Максимальна висота травостою має бути на партерних газонах – 5, звичайних – 10, лучних – 15-20 см. Висота скошування травостою на партерних газонах – 2-4 см, звичайних і лучних – 3-5 см. У посушливий період висоту скошування дещо збільшують (особливо на молодих газонах), бо низьке скошування дуже послаблює рослини. В Україні за вегетаційний сезон партерні

газони викошують у середньому 15-18, звичайні – 10-14, лучні – 2-5 разів. Скошування слід припинити після настання заморозків (жовтень-листопад місяці).

Щоб пригальмувати ріст і зменшити кількість скошувань, потрібно застосувати регулятори росту.

Для підвищення продуктивності та стійкості газони підживлюють добривами. При цьому вносять сухі або рідкі добрива. Терміни та норми внесення добрив залежать від ґрунтово-кліматичних умов і віку травостою.

Орієнтовні дози внесення добрив за весь вегетаційний період на малородючих ґрунтах становлять з азоту – 40-80, фосфору – 60-120, калію – 100-120 кг/га.

Для підвищення довголіття газонів слід застосовувати аерацію проколювання або прорізування дернини на глибину до 10 см у поєднанні з землюванням [42].

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

НУВБІП України

Загалом в Святошинському районі налічується 63 сквери за даними КО

«Київзеленбуд». Наведений перелік скверів району не є вичерпаним, оскільки

не всі вони перебувають на обліку – деякі зелені зони втратили статус скверу, а

деякі лише на стадії створення. Розподіл скверів за адресами району, їх площі,

рік заснування та порядковий номер для подальшої класифікації наведено в

додатку А.

Проаналізувавши всі території скверів, можна зробити висновки, що вони

мають невеликі площі (від 0,11 до 7,86 га) та розташовані по всій території

району. Вони є досить поширеною категорією міських насаджень, та в

більшості виконують транзитну функцію або короткочасного відпочинку.

Щодо років побудови, то вони коливаються в межах 2006-2020 рр.

Також сквери можна поділити за наступними критеріями:

- за місцем створення: між житлової зони, біля адміністративних будівель, вздовж доріг/трамвайних колій, на вулицях.

- за зовнішнім виглядом:

- за розміром (площею): малі (до 0,5га.), середні (0,5-1,0га.) та великі (понад 1 га.);

- за формою: трикутні, прямокутні, витягнуті, неправильної форми;

- за планувальною структурою: регулярні, пейзажні;

- за переважним складом насаджень: хвойні, листяні, мішані;

- за наявністю квітників;

- за наявністю живоплотів.

- за функціональним призначенням. транзитні, короткочасного відпочинку, меморіальні.

За дослідженнями 63 скверів Святошинського району можна зробити

висновки, що загальна площа їх становить 59,42 га. (додаток Б), тобто 0,6%

загальної площі району. Найбільшим за площею являється сквер на розі вул.

НУВБІП України

Я. Колоса і бульв. Р. Роллана, а найменшим є сквер на просп. Деся Курбаса біля буд. №1-А.

За складом насаджень в районі переважають сквери, в яких зростають більшість листяних види рослин – 26 об'єктів досліджень. Сквери, загальною площею 24,0 га, що становить 40% від загальної площі скверів району.

За наявністю квітників виявлено 18 об'єктів досліджень, які мають площу 19,23 га, що 32% від загальної площі скверів Святошинського району.

За наявністю живоплотів виявлено 13 об'єктів досліджень, які мають площу 23,53 га, що 39% від загальної площі скверів Святошинського району.

Деякі сквери не відповідають встановленим нормам стосовно площі, а саме сквери, які мають порядковий номер 4, 10, 11, 30, 31, 37 відповідно додатка А.

На даний час не всі сквери знаходяться на балансі КО «Київзеленбуд».

Наразі інвентаризація зелених насаджень відбувається на папері та в вигляді Excel-таблиць, усі матеріали заносяться до «Реєстру об'єктів благоустрою зеленого господарства», що зберігається у КП УЗН відповідного району м. Києва. Реєстр містить інформацію, доступ до якої можна отримати за зверненням або запитом. Використання більш сучасних ГІС-систем для

інвентаризації зелених насаджень відсутнє. Таким чином, система інвентаризації зелених насаджень міста Києва наразі не є партисипативною, відкритою для громадськості, а також не є інтерактивною [44].

В результаті проведених досліджень запропоновано:

- проведення інвентаризації насаджень відповідними органами;
- приділяти більшу увагу старим скверам, так як вони в деяких місцях потребують капітального ремонту та деякі елементи вже втратили свій термін зношуваності;
- досягти газон у місцях залисин;
- проектувати більшу кількість квітників;
- створювати відповідний догляд за зеленими насадженнями, видалити

аварійні дерева, хоча їх і не так багато. Також провести реконструкцію живих огорож, тому що є місця, де рослини повипадали;

- при побудові нових скверів, приділяти увагу високодекоративним композиціям із використанням хвойних видів рослин та їх культиварів, так як вони мають декоративний ефект протягом усього року;

- провести ремонт бордюрів, а також дорожнього покриття, доречним було б замінити асфальтоване на ФЕМ покриття, зважаючи на декоративні і екологічні фактори;

- встановити розмежовувальні знаки де велодоріжка, а де пішохідна зона;

- встановити відповідний полів, який дасть змогу накопичувати дощову воду в резервуарах, та віддавати її при необхідності. Також відповідна система надасть змогу встановленню ефективного освітлення, що в свою чергу буде економічно, а також зекономить людський ресурс, а також відповідає європейським стандартам.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

НУБІП України

1. Фото скверу ім. Василя Стуса : веб-сайт. URL :

<http://kievmonument.narod.ru/kultura32.html> (дата звернення 26.08.2022).

НУБІП України

2. Перелік скверів, які перебувають на балансі та обслуговуванні районних комунальних підприємств м. Києва веб-сайт URL :

<https://dostup.pravda.com.ua/request/66477/response/162782/attach/3/140420201054>

[29.pdf](#) (дата звернення 23.06.2022).

НУБІП України

3. Googlemaps сквер на Б. Юри : веб-сайт. URL :

<https://goodzen.com.ua/kyiv/kyryv/kurbasa> (дата звернення 02.08.2022)

4. Парк «Інтернаціональний» веб-сайт. URL :

<https://www.google.com/search?q=%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA+%D0%B2%D1%83%D0%BB.%D0%93%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D0%AE%D1%80%D0%B8+%D1%82%D0%B0+%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BF+%D0%9B%D0%B5%D1%81%D1%8F+%D0%9A%D1%83%D1%80%D0%B1%D0%B0%D1%81%D0%B0&tbm=isch&ved=2ahUKEwjdaWihNv6AhVxposKHaUwAZ4Q2->

[cCcgQIABA&onC%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA+%D0%B2%D1%83%D0%BB.%D0%93%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D0%AE%D1%80%D0%B8+%D1%82%D0%B0+%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BF+%D0%9B%D0%B5%D1%81%D1%8F+%D0%9A%D1%83%D1%80%D0%B1%D0%B0%D1%81%D0%B0&gs_lcp=CgNpbWcQA1DOFlj1GWDLimgAcAB4AIAB1gGLAaIGkgEFMC40LjC YAOCgAOGuAQtrd5Mid2l6LwVZ8ABAQ&client=img&ei=I-BGY52yA_HMrgSl4YTwCQ#imgre=tfWPLXCvL_Rkjm&imgdii=fAECbnyT_nz9gM](https://www.google.com/search?q=%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA+%D0%B2%D1%83%D0%BB.%D0%93%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D0%AE%D1%80%D0%B8+%D1%82%D0%B0+%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BF+%D0%9B%D0%B5%D1%81%D1%8F+%D0%9A%D1%83%D1%80%D0%B1%D0%B0%D1%81%D0%B0&gs_lcp=CgNpbWcQA1DOFlj1GWDLimgAcAB4AIAB1gGLAaIGkgEFMC40LjC YAOCgAOGuAQtrd5Mid2l6LwVZ8ABAQ&client=img&ei=I-BGY52yA_HMrgSl4YTwCQ#imgre=tfWPLXCvL_Rkjm&imgdii=fAECbnyT_nz9gM)

[Rkjm&imgdii=fAECbnyT_nz9gM](#) (дата звернення 13.08.2022).

5. Рішення Київської міської ради, щодо надання статусів скверів

в відповідним ділянкам : веб-сайт. URL :

<https://kievlast.com.ua/project/resources/attachments/rSc8sShV.pdf> (дата

звернення 02.07.2022).

НУБІП України

6. Офіційний сайт Київської міської ради: веб-сайт. URL : <https://kyivcity.gov.ua/news/u-svyatoshynskomui-rayoni-kyieva-vidkrili-snovleniyu-skver-foto/> (дата звернення 11.08.2022).

7. Розпорядження КМДА про надання статусів скверів : веб-сайт. URL : https://svvat.kyivcity.gov.ua/done_img/f/Rosp628_20_1.pdf (дата звернення 16.08.2022).

8. Рішення КМДА про надання статусу скверу по вул. Чорнобильська, 12 : веб-сайт. URL : <https://kyivcity.gov.ua/news/u-svyatoshynskomui-rayoni-vidkrito-sche-odin-vidremontovaniy-skver-foto/> (дата звернення 06.08.2022).

9. Парки та сквери Києва нанесені на карту в електронному доступі: веб-сайт. URL : <https://www.the-village.com.ua/village/city/citynews/312727-parki-i-skveri-kyieva-nanesli-na-onlayn-mapu> (дата звернення 25.07.2022).

10. Офіційний сайт КО «Київзеленбуд»: веб-сайт. URL : <http://kyivzelenbud.com/maps/zony-vidpochynku/> (дата звернення 29.08.2022).

11. Будівництво скверу на вулиці Рахманінова, 22: веб-сайт. URL : <https://svyatoshino.org.ua/svyatoshynskij-rajon-chekave-na-novij-skver/> (дата звернення 12.06.2022).

12. Капітальний ремонт скверів Святошинського району м. Києва: веб-сайт. URL : <https://kievtime.com/kyev/kak-syglvadvt-skver-v-svyatoshynskom-rajone-kyieva-posle-kapremonta-foto/> (дата звернення 12.07.2022).

13. Інформація про Святошинський район: веб-сайт. URL :

46. https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BE%D1%80%D1%89%D0%B0%D0%B3%D1%95%D0%B2%D0%B7%D0%B0_%D1%80%D1%96%D1%87%D0%BA%D0%BC (дата звернення 02.09.2022).

14. Святошинський район, історична повідка: веб-сайт. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B8%D1%94%D0%B2%D0%BE-%D0%A1%D0%B2%D1%8F%D1%82%D0%BE%D1%88%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%BD (дата звернення 21.08.2022).

15. Принципи озеленення міст: веб-сайт. URL :

<https://www.ukrmoj.kiev.ua/2017/01/blog-post/81.html?m=0> (дата звернення 11.06.2022).

16. Основи озеленення населених місць: веб-сайт. URL :

http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/31680/1/SPG_4k_2021.pdf

(дата звернення 06.07.2022).

17. Системи насаджень маселених пунктів: веб-сайт. URL :

<https://works.doklad.ru/view/T1tW3WV1hKw.html> (дата звернення 16.07.2022).

18. Рослинність Святошинського району : веб-сайт. URL :

https://esu.com.ua/search_articles.php?id=11901 (дата звернення 26.08.2022).

19. Клімат Київської області: веб-сайт. URL :

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%8C#:~:text=%D0%9A%D0%BB%D1%96%D0%BC%D0%B0%D1%82%20%D0%BF%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%BE%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%2C%20%D0%BC%D1%8F%D0%BA%D0%B8%D0%B9,%D0%B2%D1%96%D0%B4%202500%20%D0%B4%D0%BC%202700%20%D0%BC%D0%B0 (дата звернення 09.08.2022).

20. Дерново-підзолісті ґрунти: веб-сайт. URL :

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BE-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%B7%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%96_%D2%91%D1%80%D1%83%D0%BD%D1%82%D0%B8#:~:text=%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BE%2D%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%B7%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%96%20%D2%91%D1%80%D1%83%D0%BD%D1%82%D0%B8%20%D1%81%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D1%81%D1%8C%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%BF%D0%BE%D1%82%D1%80%D0%B5%D0%B1%D1%83%D1%8E%D1%82%D1%8C%20%D0

<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%96%D1%80%D1%96%D0%BB%D1%96%D1%81%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%91%D1%80%D1%83%D0%B1%D1%82%D0%B8>

(дата звернення 26.05.2022).

21. Сірі лісові ґрунти: веб-сайт. URL :

<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%96%D1%80%D1%96%D0%BB%D1%96%D1%81%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%91%D1%80%D1%83%D0%B1%D1%82%D0%B8>

(дата звернення 26.05.2022).

22. КП УЗН Святошинського району – Київзеленбуд : веб-сайт. URL :

<http://svyatosh.kyivzelenbud.com> (дата звернення 16.08.2022).

23. Google Maps веб-сайт. URL

<https://www.google.com/maps/place/%D0%9A%D0%B8%D0%B5%D0%B2+%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D0%B8%D0%BD%D0%B0,+02000/@50.4021367,30.2524994,10z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x40d4cf4ee15a4505:0x764931d2170146fe!8m2!3d56.450114d30.5234?hl>

(дата звернення 11.07.2022)

24. Гугл фото: веб-сайт. URL

https://www.google.com/search?q=%D0%B3%D1%83%D0%B3%D0%BB+%D1%84%D0%BE%D1%82%D0%BE&rlz=1C1CHZN_ruUA989UA989&sxsrf=ALiCzsYMEFbeb12_Vai3spGefRYI_N3zTA_1666045371826&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=2ahUKEw3zMTUpujbAhVnRvEDHUEwAkDO_AltAAXcECAMQAw&biw=1280&bih=577&dp=1.5

(дата звернення 05.07.2022).

25. Рішення та розпорядження КМДА відносно статусів скверів : веб-

сайт. URL : <https://kvivcity.gov.ua/npa/?title=&num=&dt1=18.04.2008&dt2=13.08.2020&tag=0&cat=0>

(дата звернення 11.08.2022).

26. Благоустрій територій: веб-сайт. URL

<https://urd.in.ua/service/blagoustrij/> (дата звернення 26.08.2022).

27. Byallovich, Yu. P. (1939). K teorii fitokulturnyih landshaftov. Izvestiya

Gosudarstvennogo geograficheskogo obshchestva, 4, 559– 587.

28. Costev, V. F., & Yuskevich, N. N. (1991). Proektirovanie sadov i parkov.

Moscow: Stroyizdat, 345 r.

29. Kucheravyyi, V. P. (2008). Sadi i parki Lvova. Lviv: Novyy svit2000, 360

30. Kucheravyyi, V. P., & Kucheravyyi, V. S. (2019). Ozelenennya naselenykh mist. Lviv: Novyy svit-2000, 620 p.

31. Lihocheva, E. A., Timofeev, D. A. & Zhidkov, M. P. (1996). Gorod – ekosistema Moscow: Media-PRESS, 204 p.

32. Reymers, N. F. (1992). Ohrana prirody i okruzhayushey cheloveka sredy: slovar-spravochnik. Moscow: Prosveschenie, 318 p.

33. Дудин Р. Б. Паркові насадження м. Хмельницького: сучасний стан та шляхи оптимізації // Р. Б. Дудин, О. М. Багацька, Т. М. Левусь, І. І. Вакулик // Біоресурси і природокористування. Том 9, №5-6 (2017). // <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Bio/article/view/9609.pdf>.

34. Warer as a limiting factor in the development of urban trees. James R. Clark and Roger Kjelgre// Journal of Arboriculture . 16(8): August 1 990. P 203.

35. Звукове випромінювання. Міхась О.М., Шиліна Ю.В. Інститут енциклопедичних досліджень НАН України веб-сайт URL : http://esu.com.ua/search_articles.php?id=16668 (дата звернення 26.08.2022).

36. Український гідрометеорологічний центр : веб-сайт. URL : <http://meter.gov.ua/files/content/docs/Vinnitsa/UkrGMI.pdf>.

37. Студентська наукова робота на тему «Комплексна система автоматичного поливу насаджень». Журавівський Б. І. веб-сайт URL : <https://science.snau.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/03/%D0%9F%D0%BE%D0%B%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B0%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D1%8C.pdf> (дата звернення 26.08.2022).

38. Основи ландшафтної архітектури та дизайну. Крижанівська Н.Я., Вотінов М.А., Смірнова О.В. веб-сайт. URL :

http://eprints.kname.edu.ua/52069/1/2016_%D0%9F%D0%95%D0%A7_10%D0%9F%20%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%B6%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%81%2C%20%D0%92%D0%BE%D

1%82%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%B2%2C%20%D0%A1%D0%BC%D0%B8%D1%80%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D1%84%D0%B8%D0%BD%20.pdf (дата звернення 03.07.2022).

39. Природно-заповідний фонд Київської області / Існуючі території та

об'єкти ПЗФ Київщини : веб-сайт. URL :

<https://uk.wikisource.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%B9%D1%84%D0%BE%D0%BD%D0%B4%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97%D0%BE%D0%B1%D0%B3%D0%BC%D1%81%D1%82%D1%96%D0%86%D1%B1%D0%BD%D1%83%D1%8E%D1%87%D1%96%D1%82%D0%B3%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%97%D1%82%D0%B0%D0%BE%D0%B1%E2%80%99%D1%94%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%9F%D0%97%D0%A4%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2%D1%89%D0%B8%D0%BD%D0%B8>
(дата звернення 06.06.2022).

40. Інструкція з інвентаризації зелених насаджень у населених пунктах

України (Україна), Київ, 24 грудня 2001, № 226 : веб-сайт. URL :

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0182-02>. (дата звернення 26.08.2022).

47. Аналітичний звіт. Можливості прозорої партисипативної та дієвої інвентаризації міських зелених насаджень у населених пунктах України, на

прикладі м.Києва. Халаїм О.О., Забарна О.Г., Скок А.В., Сладкова О.А. : веб-

сайт. URL :: <https://ecoclubua.com/wp-content/uploads/zyit-inventaryzatsiia-zelenykh-nasadzhen-u-kyiev-FAGES.pdf> (дата звернення 12.08.2022).

45. Історія Святошинського району / Святошинська районна в м Києві

державна адміністрація : Офіційний інтернет-портал : веб-сайт. URL :

<https://svyat.kyivcity.gov.ua/content/mennyu-1.html>.

48. Abass Z. I. Green spaces in residential communities: the potential for ecological and health. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*

2021. Vol. 779, no. 1. P. 012011. URL: <https://doi.org/10.1088/1755->

1315/779/1/012011

49. Kothencz G., Blaschke T. Urban parks: Visitors' perceptions versus spatial indicators. *Land Use Policy*. 2017. Vol. 64. P. 233–244.

URL: <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2017.02.012>.

50. Neglected green street landscapes: Are-evaluation method of green justice /

J. Wu et al. *Urban Forestry & Urban Greening*. 2019. Vol. 41. P. 344–353.

URL: <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2019.05.004>.

51. Assessing the social equity of urban parks: An improved index integrating multiple quality dimensions and service accessibility / R. Zhang et al. *Cities*. 2022.

Vol. 129. P. 103839. URL: <https://doi.org/10.1016/j.cities.2022.103839>.

52. Aly D., Dimitrijevic B. Public green space quantity and distribution in Cairo, Egypt. *Journal of Engineering and Applied Science*. 2022. Vol. 69, no. 1.

URL: <https://doi.org/10.1186/s44147-021-00067-z>.

53. КП УЗН Святошинського району м. Києва. *Святошинський КП УЗН*.

URL: <http://svyatosh.kyivzelenbud.com/>.

54. Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України. *Офіційний вебпортал парламенту України*.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-06#Text>.

55. ДБН – всі будівельні норми України на порталі ДБНУ. *Последние новости, нормативы и публикации - ДБНУ - Державні будівельні норми України*. *нормы ДБН, ДСТУ, СНиП, ГОСТ, СН, ВБН*.

URL: <https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/1>.

56. Василенко Л. Г. Сквери історичної частини Києва. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2017. № 47. С. 26–30.

57. Святошинська районна в м. Києві державна адміністрація. *Офіційний інтернет-портал* URL: <https://svyat.kyivcity.gov.ua>.

58. Перелік парків та скверів Комунального підприємства по утриманню зелених насаджень Святошинського району м. Києва – Набори даних – Портал

відкритих даних. *Головна сторінка* [Data.gov.ua](https://data.gov.ua).

URL: <https://data.gov.ua/dataset/5efad67d-41a8-4744-8972->

[d1c5fe72918b?filter=all+time](#)

59. Гринь Х. Ю., Геник Я. В. Класифікація скверів та їх розподіл у комплексній зеленій зоні Львова. *Scientific Bulletin of UNFU*. 2020. Т. 30, № 2. С. 28–32. URL: <https://doi.org/10.36930/40300205>.

60. Марченко А., Олешко О. Аналіз сучасного стану зелених насаджень скверу біля Торгових рядів м. Біла Церква. *Агробіологія. Збірник наукових праць*. 2012. Т. 6, № 86. С. 131–134.

61. Дудин Р. Б. Консервація, реставрація та реконструкція садово-паркових об'єктів : навч. посіб. Львів : Компанія “Манускрипт”, 2016. 192 с.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України